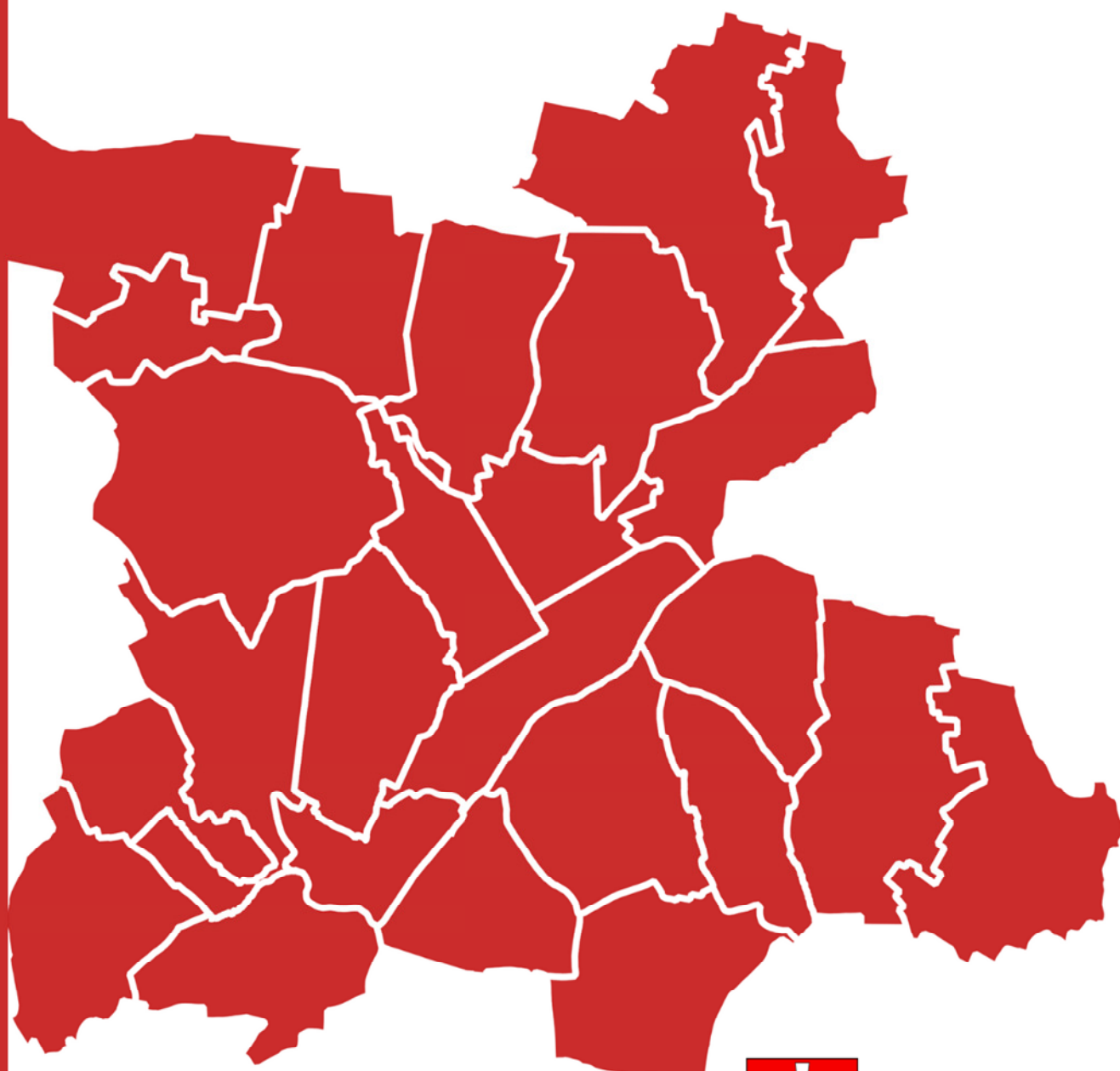




Atelier
Centrum Profilaktyki i Reeducacji

DIAGNOZA STRATEGICZNA NA POTRZEBY TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA NA LATA 2021-2030



**Gmina
Kocmyrzów-Luborzyca**



SPIS TREŚCI

I. Kontekst opracowania diagnozy	3
II. Diagnoza Strategiczna Gminy Kocmyrzów-Luborzyca.....	6
1. Położenie Administracyjne i Geograficzne.....	6
2. Rys Historyczny.....	10
3. Środowisko Przyrodnicze i Zasoby Naturalne	11
4. Społeczeństwo.....	20
5. Polityka Przestrzenna	31
6. Infrastruktura Techniczna	33
7. Gospodarka	39
8. Sfera Społeczna	41
9. Analiza Zdolności Inwestycyjnej.....	54
10. Stan Mienia Komunalnego	57
III. Wyniki Konsultacji Społecznych	58
1. Badania Ankietowe.....	58
2. Warsztaty Strategiczne.....	68
3. Podsumowanie konsultacji społecznych	68



I. Kontekst opracowania diagnozy

Diagnozę strategiczną gminy stworzono na potrzebę Strategii Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzyca na lata 2021-2030. Diagnoza jednostki administracyjnej to szczegółowy opis sytuacji samej jednostki jak i jej otoczenia. Bardzo ważną funkcją diagnozy jest wyselekcjonowanie informacji potrzebnych w procesie planowania. W diagnozie strategicznej gminy Kocmyrzów-Luborzyca posłużono się danymi jakościowymi i ilościowymi oraz danymi przestrzennymi. Użyto narzędzi GIS (System Informacji Geograficznej) aby stworzyć podkłady mapowe oraz kartogramy.

Jako zakres czasowy diagnozy strategicznej wybrano okres 3 lat poprzedzających tworzenie dokumentu Strategii, przez co wybranym rodzajem diagnozy strategicznej, została tzw. diagnoza dynamiczna. Jednakże, ze względu na dostęp do danych zastanych, niektóre uwarunkowania przedstawione zostały w zakresie 7 lat. **Diagnoza dynamiczna** – to analiza polegająca na obserwacji zjawisk w przyjętym przedziale czasowym (zebrane dane z kilku lat tworzą szereg czasowy). Spojrzenie na zjawiska, fakty z perspektywy czasu pozwala nam uchwycić pewne tendencje i stanowi podstawę oceny spodziewanych rezultatów w przyszłości. Niektóre zjawiska społeczno-gospodarcze mają charakter cykliczny, dlatego wnioski, wyciągane na podstawie informacji dotyczących tylko jednego roku, mogą być obarczone dużym błędem. Analiza szeregów czasowych pozwala:

- określić kierunek zmiany,
- określić dynamikę zmiany,
- określić „punkty przełomowe”,
- wyznaczyć trend zmian w przyszłości.

Aby ocenić skalę zjawisk, procesów oraz wyznaczyć wnioski z diagnozy strategicznej, służące stworzeniu operacyjnej części Strategii Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzyca porównano pod względem demograficznym, społeczno-gospodarczym oraz przestrzennym sąsiadujące gminy, posiadające podobny charakter funkcjonowania oraz posiadające równoległe uwarunkowania.



Dane uwarunkowania gminy przedstawione zostały na podstawie danych statystycznych, jednak dopełnione wnioskami z przeprowadzonych konsultacji społecznych trwających przez okres 4 miesięcy na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca, angażujące 571 mieszkańców + 30 uczestników warsztatów strategicznych, biorących udział w badaniach ankietowych oraz przedstawicieli wybranych grup roboczych, działających w ramach warsztatów strategicznych.

Rysunek 1. Informacje dotyczące liczby osób biorących udział w konsultacjach społecznych.



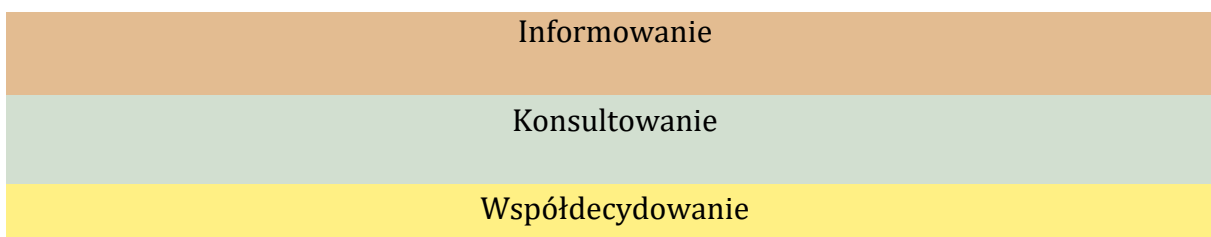
Źródło: Statystyki zebrane przez dział badawczy w trakcie procesu konsultacji społecznych trwającego od grudnia 2020 roku do marca 2021 roku.



Wśród najważniejszych dokumentów, z których pozyskano największą ilość danych ilościowych oraz jakościowych znalazły się:



Diagnoza strategiczna powstała we współpracy z Urzędem Gminy, mieszkańcami, przedsiębiorcami, jednostkami organizacyjnymi gminy, jednostkami pomocniczymi oraz służbami mundurowymi. Dane pozyskane zostały również w procesie konsultacji społecznych, dyskusji oraz wywiadów pogłębionych. Zachowany został proces partycypacji społecznej, opierający się na:





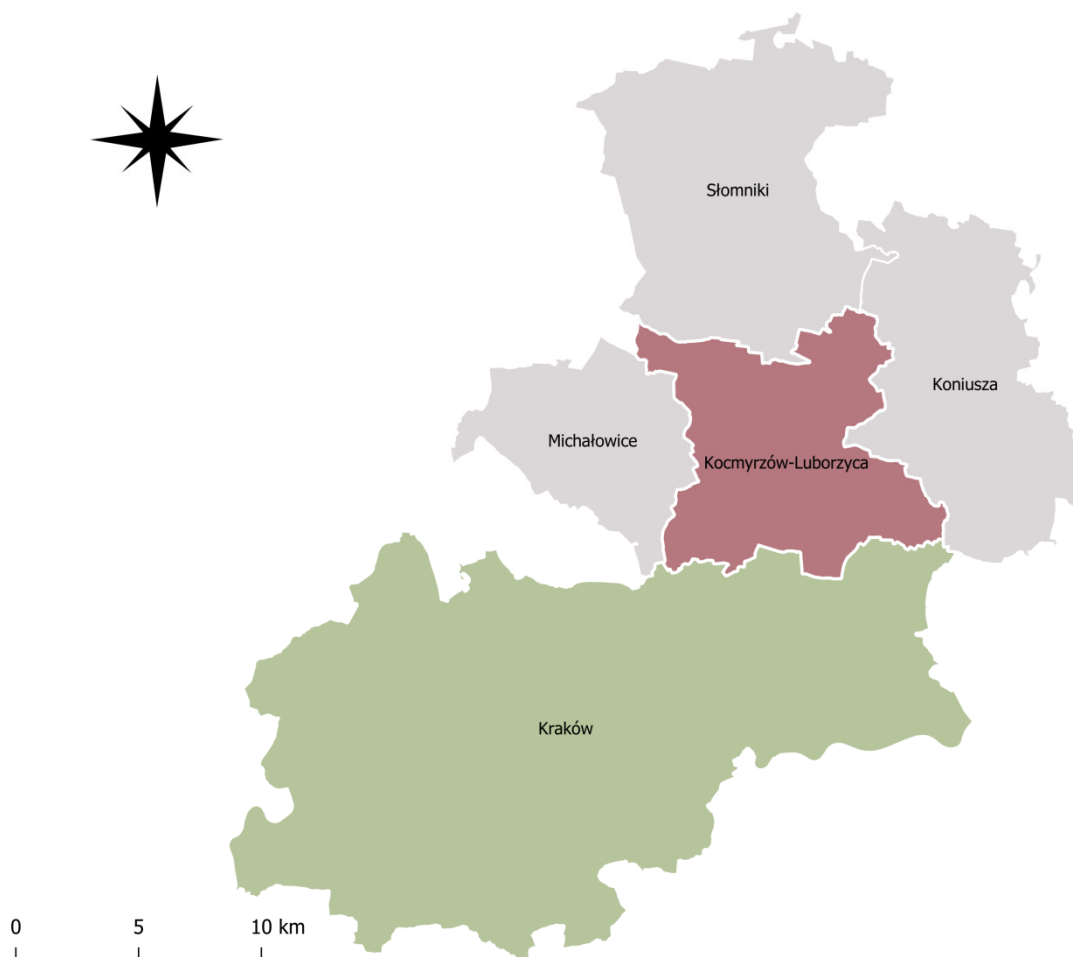
II. Diagnoza Strategiczna Gminy Kocmyrzów-Luborzyca

1. Położenie Administracyjne i Geograficzne

Położenie administracyjne

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca jest gminą wiejską, a profil gospodarczy klasyfikuje ją do grupy gmin o typie rolniczym. Położona jest na północny wschód od Krakowa i jest jedną z większych gmin wchodzących w skład powiatu krakowskiego. Obszar gminy obejmuje 82,5 km². Sąsiaduje ona z gminami takimi jak: Kraków, Koniusza, Michałowice oraz Słomniki. Teren gminy przecinają również: droga wojewódzka nr 776 oraz liczne drogi powiatowe.

Rysunek 2. Położenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca na tle sąsiadujących gmin.

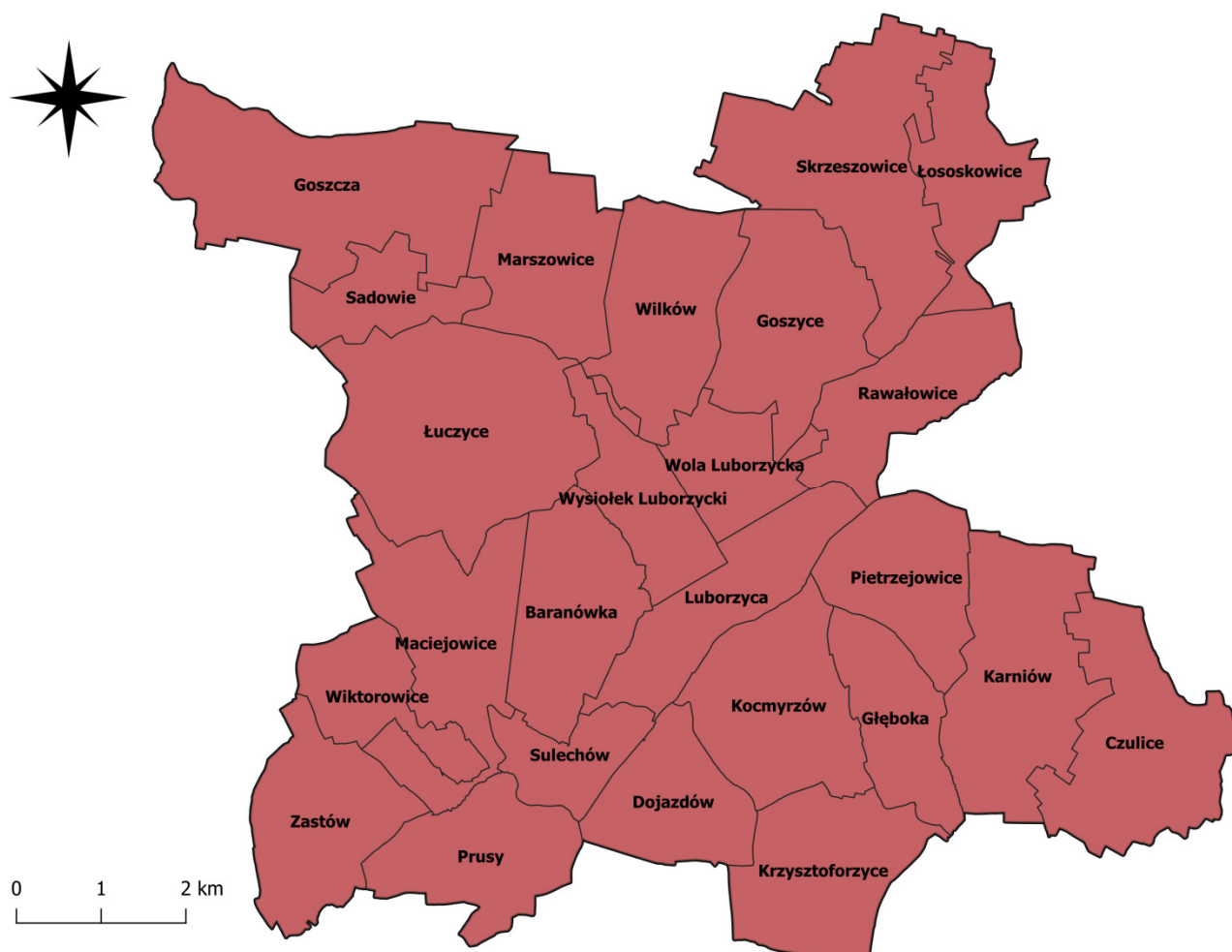


Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k.).



Na terenie gminy znajduje się 25 sołectw takich jak: Baranówka, Czulice, Dojazdów, Głęboka, Goszcza, Goszyce, Karniów, Kocmyrzów, Krzysztoforzyce, Luborzyca, Łososkowice, Łuczyce, Maciejowice, Marszowice, Pietrzejowice, Prusy, Rawałowice, Sadowie, Skrzyszowice, Sulechów, Wiktorowice, Wilków, Wola Luborzycka, Wysiołek Luborzycki, Zastów. Największymi sołectwami pod względem liczby mieszkańców są: Łuczyce, Kocmyrzów, Dojazdów oraz Baranówka¹. Natomiast pod względem zajmowanej powierzchni do największych miejscowości zalicza się: Łuczyce, Goszczę, Skrzyszowice, Karniów i Czulice².

Rysunek 3. Gmina Kocmyrzów-Luborzyca z podziałem na sołectwa.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

¹ Dokładne zróżnicowanie demograficzne pokazane zostało w podrozdziale 4. Społeczeństwo.

² <https://www.kocmyrzow-luborzyca.ug.gov.pl/o-gminie/charakterystyka/>



Współpraca międzygminna



Metropolizacja stanowi jeden z najważniejszych wyznaczników współczesnego modelu rozwoju. Wysoko rozwinięte ośrodki miejskie są siedzibami zarządów globalnych korporacji, gdzie rodzą się nie tylko innowacje technologiczne, ale również wzorce kulturowe, style życia i wartości. **Metropolie są centrami dóbr, kapitału i idei³.**

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca, jako ośrodek znajdujący się w sąsiedztwie miasta Krakowa, wchodzi w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Krakowski Obszar Metropolitalny stanowi swoisty region funkcjonalny, obejmujący metropolię Kraków wraz z sąsiadującym zespołem jednostek osadniczych, powiązanych z metropolią różnymi związkami interakcyjnymi. Zgodnie z przyjętą uchwałą XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wyznaczył zasięg obszaru metropolitalnego, na który składa się między innymi gmina Kocmyrzów-Luborzyca.

Stowarzyszenie Metropolia Krakowska



Zinstytucjonalizowaną płaszczyznę współpracy, tworzy powołane do życia 24 czerwca 2014 r. Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, w którego skład wchodzi 15 gmin: Biskupice, Czernichów, Igołomia – Wawrzeńczyce, **Kocmyrzów – Luborzyca**, Liszki, Michałowice, Mogilany, Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki i jako 15 – gmina Kraków. Stowarzyszenie pełni funkcję Związku ZIT, którego zadaniem jest wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym. Zarządzanie odbywa się w sposób partnerski i ma gwarantować członkom Stowarzyszenia szerokie uprawnienia i zapewnienie stałego dostępu do informacji na temat aktualnego wdrażania ZIT⁴.

³ Gorzelak, G., Jałowicki, B., & Smętkowski, M. (2009). Obszary metropolitalne w Polsce: problemy rozwojowe i delimitacja.

⁴ <http://metropoliakrakowska.pl/sektory/o-stowarzyszeniu>.

Rysunek 4. Gmina Kocmyrzów-Luborzyca na tle Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego.



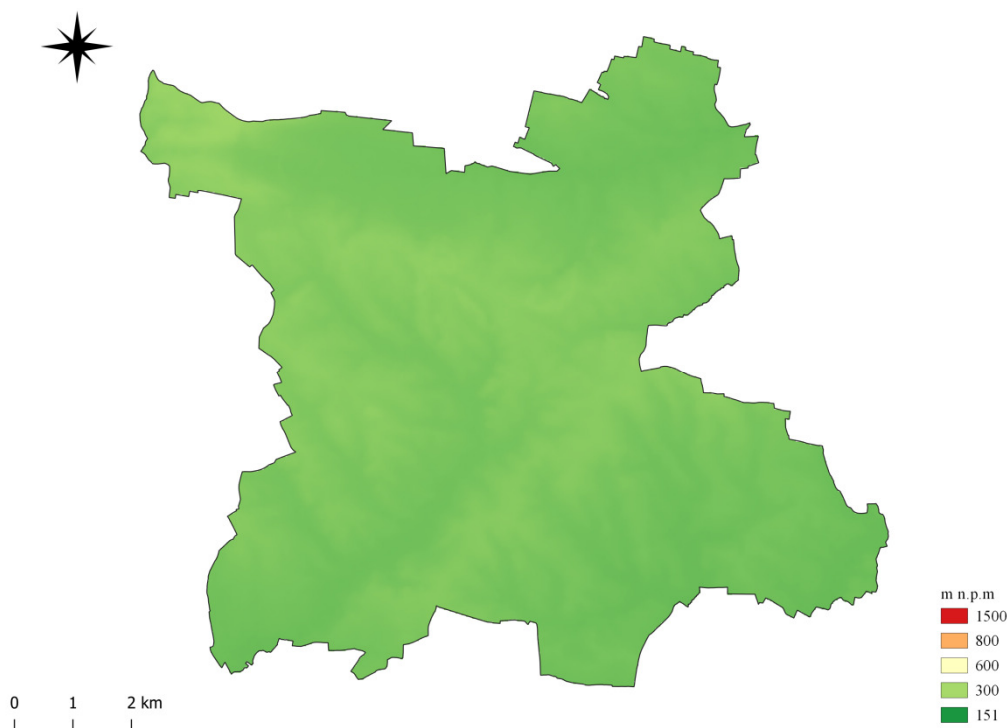
Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

Położenie geograficzne

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca położona jest na północny wschód od Krakowa, na terenie Wyżyny Małopolskiej na pograniczu dwóch subregionów: Wyżyny Miechowskiej (północna część gminy) oraz Płaskowyżu Proszowickiego (południowa część gminy). Powierzchnia gminy jest łagodnie pofalowana, a układ spłaszczonych garbów ma przeważnie kierunek północno-południowy. Powierzchnia terenu opada łagodnie w kierunku południowo- wschodnim.

Najwyżej położonym punktem w gminie jest obszar znajdujący się w miejscowości Goszcza i wynosi on 345 m.n.p.m. Natomiast najniższy położony obszar znajduje się na pograniczu Krakowa w Krzysztoforzycach, gdzie wysokość bezwzględna określa się w granicach ok. 213 m. Szacuje się zatem, że rozpiętość wysokości na terytorium gminy wynosi ok. 132 m.

Rysunek 5. Mapa hipsometryczna gminy Kocmyrzów-Luborzyca.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k oraz danych wysokościowych (SRTM).

2. Rys Historyczny

Pierwsze ślady ludzkiego osadnictwa, które zostały udokumentowane na ziemiach gminy Kocmyrzów-Luborzyca pochodzą z epoki neolitu. Największy wzrost gospodarczy i społeczny na ówczesnym terenie miał miejsce w okresie średniowiecza. Gmina Kocmyrzów-Luborzyca w danym czasie stała się naturalnym zapleczem rolniczym, niewiele oddalonym od miasta stołecznego Krakowa. Dodatkowych walorów dodawało gminie położenie jej wzdłuż jednego z najważniejszych ówczesnie szlaków drogowych łączących Kraków z Wiślicą. Pierwsza wzmianka o Ziemiach Kocmyrzów-Luborzycy pochodzi z 1198 roku i znajduje się w dokumencie biskupa krakowskiego Gedki. Zachowane dokumenty pozwalają wskazać, że miejscowości, które tworzą dziś gminę istniały już w średniowieczu (z wyjątkiem miejscowości Baranówka oraz Wysiołek Luborzycy, które powstały w pierwszych dekadach XX stulecia).

Jedną z ważnych dat określających historię gminy był rok 1794, kiedy w przeddzień bitwy pod Raclawicami w Luborzycy, Naczelnik Tadeusz Kościuszko przeprowadził reorganizację wojsk powstańczych. Po okresie wojen napoleońskich, losy tych ziem ukształtowały postanowienia Kongresu Wiedeńskiego (1817-1815). W wyniku



Kongresu ziemie gminy zostały podzielone pomiędzy Austrię oraz Rosję i stały się obszarami nadgranicznymi dwóch zaborczych monarchii. W dniach od 6 do 11 marca 1863 r. na terenie Goszczy obozował powstańczy oddział gen. Mariana Langiewicza. W danym miejscu generał odebrał również nominację na stanowisko Dyrektora Powstania. Na przełomie XIX oraz XX wieku miejscowość Goszyce stanowiła lokalne centrum działalności niepodległościowej. W tamtejszym dworku w 1914 r. zatrzymał się patrol zwiadowczy Władysława Beliny-Prażmowskiego wysłany przez Józefa Piłsudskiego na ziemie zaboru rosyjskiego.

Na początku 1940 roku na terenie ówczesnej gminy Kocmyrzów-Luborzycy działały pierwsze organizacje konspiracyjne. Wśród nich, najważniejszą rolę odgrywały oddziały Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich. W danym czasie prowadzono również tajne nauczania oraz wydawano podziemną prasę. Po upadku Powstania Warszawskiego w 1944 roku, mieszkańcy gminy czynnie udzielali pomocy wysiedleńcom. W Goszycach znalazł wówczas schronienie Czesław Miłosz. W 1973 r. po reformie ustroju administracyjnego Polski, gmina Kocmyrzów-Luborzyca uzyskała obecny kształt terytorialny⁵.

3. Środowisko Przyrodnicze i Zasoby Naturalne

Środowisko przyrodnicze stanowi jedno z zasadniczych zagadnień wpływających na jakość życia mieszkańców danego regionu. Składa się na to szereg komponentów, takich jak powietrze, woda, gleba, szata roślinna jak i krajobraz. Współczesne zmiany w środowisku przyrodniczym oraz działalność powietrza, prowadzą do zwrócenia uwagi na tak ważne kwestie jak: jakość powietrza, stan i gospodarowanie wodami, gospodarowanie odpadami, energetyka odnawialna, surowce mineralne, zagrożenie hałasem, walory przyrodnicze i krajobrazowe, edukacja ekologiczna czy wreszcie nabierające coraz większego znaczenia zjawisko zmian klimatycznych. Czynniki te oddziałują na szereg elementów i procesów przyrodniczych oraz działalność i jakość życia człowieka⁶.

⁵ <https://www.kocmyrzow-luborzyca.ug.gov.pl/o-gminie/historia/>.

⁶ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.



Walory przyrodnicze

Ze względu na ukształtowanie i urozmaicenie rzeźby terenu, gmina Kocmyrzów-Luborzyca posiada wysokie walory krajobrazowo-widokowe. Widoki rozciągają się z garbów wyżyny we wszystkich kierunkach. Wyróżnia się najbardziej atrakcyjne widoki, które znajdują się na krawędzi pomiędzy wierzchowiną⁷ a zboczami głównych dolin. Teren gminy jest łagodnie pofalowany z układem spłaszczonych garbów w kierunku N-SE. Najwyżej położone tereny znajdują się w miejscowości Goszcza i przekraczają wysokość 345 m n.p.m. Z kolei najniższe położone obszary znajdują się na pograniczu Krakowa w Krzysztoforzycach, gdzie wysokość bezwzględna wynosi ok. 213 m n.p.m.⁸.

Wyróżniającymi się formami ukształtowania terenu na obszarze gminy są przede wszystkim:

- wyżynne wierzchowiny o kształcie łagodnie zaokrąglonych garbów, które tworzą rozległe płaszczyzny krajobrazu otwartego (fragmenty wierzchozin Wyżyny Miechowskiej i Płaskowyżu Proszowickiego),
- wnętrza obniżeń i dolin, gdzie głębsze doliny stanowią wnętrza krajobrazowe, oddzielone wzniesieniami zboczy od krajobrazu wierzchozin i sąsiednich dolin (środkowy odcinek Baranówki, zachodnia część Padołu Goszczańskiego).

Wśród głównych form pokrycia terenu w gminie Kocmyrzów-Luborzyca wyróżnia się: dominujące tereny rolne, obszary zabudowane, niewielkie fragmenty leśne, wąskie pasma zieleni wysokiej o charakterze łągowym wzdłuż cieków wodnych oraz dna dolin (przeważnie podmokłe, zajęte przez łąki).

Do obszarów, które posiadają najwyższe wartości pod względem spójności układów przestrzennych, gdzie ukształtowanie otoczenia wpływa na atrakcyjność terenu, zalicza się krajobrazy zabytkowe:

⁷ Najwyższa część grupy: gór, wzgórz, pagórków łącząca spłaszczenia powyżej stoków.

⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kocmyrzów Luborzyca na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025.



- w Goszczy, gdzie teren obejmujący położone blisko siebie zespół kościelny i dworsko-parkowy, otwarty krajobraz pozostaje w relacji przestrzennej z cmentarzem parafialnym,
- w Goszycach, gdzie obszar związany z rozległym otoczeniem dworsko-parkowym, ma spójne ukształtowanie z obszarem wiejskiego błonia gromadzkiego, lasem oraz otwartą przestrzenią po wschodniej części,
- w Luborzycy, gdzie zespół kościelny ulokowany na wzniesieniu, tworzy silną dominantę krajobrazową dla otoczenia, z otwartym przedpolem widokowym oraz cmentarzem parafialnym.

Klimat

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca znajduje się w zasięgu umiarkowanie ciepłego piętra klimatycznego, które częściowo położone jest w subregionie Wyżyny Miechowskiej a częściowo w subregionie wysoczyzny i wyższych tras. Najistotniejszymi cechami klimatu są⁹:

- niska roczna suma opadów (poniżej 60l/m²) w wyniku położenia w „cieniu opadowym” Wyżyny Krakowskiej,
- znaczna ilość burz z gradem w okresie na przełomie wiosny i lata,
- duża ilość dni z umiarkowanym i silnym wiatrem, głównie z kierunków zachodnich, wschodnich i północno-wschodnich, zwłaszcza w półroczu zimowym.

Ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu na obszarze gminy występują zróżnicowane warunki mezoklimatyczne. Mezoklimat dna dolin odznacza się dużym zróżnicowaniem stosunków termicznych i wilgotnościowych, co wpływa na znacznie większe niż na wierzchołkach wahania temperatur między dniem a nocą. Dzięki wyżynnemu położeniu obszar gminy jest dość dobrze przewietrzany, co sprzyja szybkiemu rozpraszaniu zanieczyszczeń.

⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Część II - Uwarunkowania.



Jakość powietrza

Jakość powietrza stanowi jedno z kluczowych zagadnień w odniesieniu do jakości środowiska. Przekłada się to również na jakość życia przestrzeni zamieszkania. Niezadowalająca jakość powietrza związana jest głównie z procesami energetycznego spalania paliw, procesami technologicznymi prowadzonymi w zakładach przemysłowych, transportem, a także emisją pochodzącą z procesów spalania zachodzących w paleniskach domowych. Te ostatnie, w największym stopniu dotyczą analizowanego obszaru¹⁰.

Jednym z najistotniejszych problemów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (w tym gminy Kocmyrzów-Luborzyca) jest tzw. **niska emisja**. Zjawisko to związane jest przede wszystkim z ogrzewaniem domów za pomocą węgla oraz innych paliw stałych z wykorzystaniem kotłów nie spełniających odpowiednich standardów emisyjnych. Istotnie szkodliwymi skutkami tego typu spalania są pyły zawieszane, w szczególności o frakcji cząsteczek PM₁₀¹¹ oraz PM_{2,5}. Według Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, na obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w okresie ostatnich badanych lat (2011-2017) wskazuje się na stopniowe obniżanie średniego stężenia pyłów PM₁₀¹². Jednakże, nie oznacza to, że dany problem powinien być bagatelizowany, w szczególności, że na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca (co zależne jest w dużej mierze od całego regionu), stan powietrza ocenia się jako niezadowalający.

Roczną ocenę jakości powietrza ocenia się na podstawie poszczególnych stref, w których dokonuje się pomiarów przeprowadzonych w danym roku na stacjach monitoringu. Według Rozporządzenia Ministra Środowiska oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach posiadających takie uwarunkowania jak:

¹⁰ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

¹¹ **PM₁₀** to pył zawieszony, który przede wszystkim wpływa negatywnie na układ oddechowy. To właśnie on odpowiada za ataki kaszlu, świszczący oddech, pogorszenie się stanu osób z astmą czy za ostre, gwałtowne zapalenie oskrzeli. W sposób pośredni PM₁₀ wpływa również negatywnie na resztę organizmu, między innymi zwiększając ryzyko zawału serca oraz wystąpienia udaru mózgu. Benzopiren jest również silnie rakotwórczy. Jak zatem widać, aerozole atmosferyczne tego typu są bardzo szkodliwe dla człowieka.

¹² Metropolia Krakowska – obraz terytorium.



- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostałe obszary województwa nie wchodzące w skład aglomeracji i miasta powyżej 100 tys. mieszkańców.

Według Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, małopolską strefę charakteryzuje się według poniższej tabeli:

Tabela 1. Charakterystyka strefy małopolskiej (w tym gminy Kocmyrzów-Luborzyca).

Nazwa strefy	Kod strefy	Typ strefy: A-aglomeracja M-miasto>100tys P-pozostałe	Obszar strefy (km ²)	Liczba mieszkańców w strefie (tys.)	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin (tak/nie)
Strefa małopolska	PL120 3	P	14 784	2 506 830	Tak

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami, w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub/oraz na rzecz utrzymania tej jakości¹³. Gmina Kocmyrzów-Luborzyca znajduje się w strefie małopolskiej, a na jej terenie obowiązują dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń powietrza substancjami chemicznymi określone ze względu na:

- ochronę zdrowia ludności,
- ochronę roślin.

Według Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie, strefa małopolska (w tym gmina Kocmyrzów-Luborzyca) przekroczyła normy powyżej poziomu docelowego w zakresie wcześniej wspomnianych zanieczyszczeń PM10 oraz PM2,5. Jednakże, na terenie samej gminy ze względu na brak uciążliwego przemysłu, stan jakości powietrza ocenia się jako dostateczny.

¹³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kocmyrzów Luborzyca na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025.



W celu poprawy danego stanu zaleca się działania naprawcze, które ma na celu osiągnięcie poziomu docelowego w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych, opracowanie lub/oraz aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu.

Zasoby naturalne

Zasobami naturalnymi określa się wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego, które człowiek może wykorzystywać i przetwarzać. Zasób naturalny może istnieć jako świeża woda czy organizm żywy.

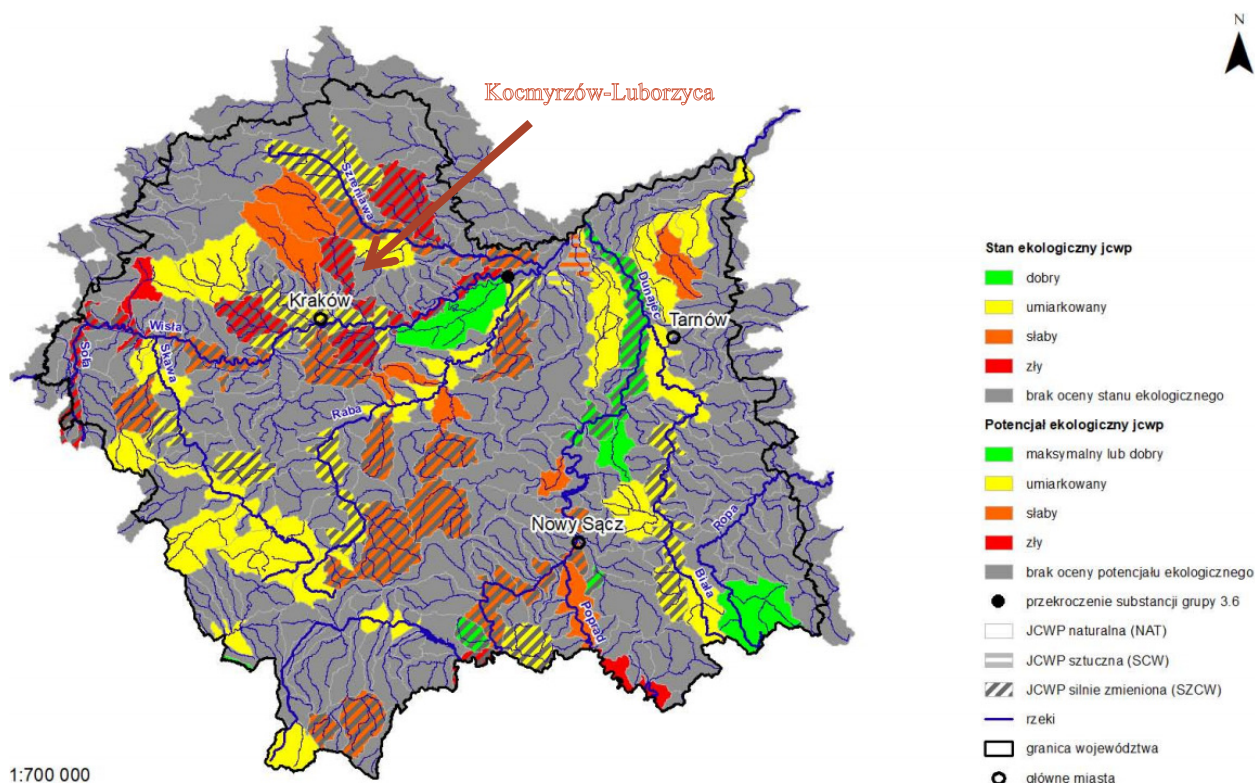
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca położona jest w trzech lewobrzeżnych zlewniach dopływów Wisły. Największa część gminy znajduje się w zlewni Dłubni. Południowo-wschodnia część gminy położona jest w zlewni Potoku Kościelnickiego, natomiast północna część znajduje się w zlewni Szreniawy. Największym ciekim wodnym na terenie gminy jest potok Baranówka, który uchodzi do zlewni Dłubni. W południowej części gminy znajduje się potok Kościelnicki, a wraz z dopływami tworzy bezpośredni dopływ do Wisły.

Teren gminy nie posiada wiele wód powierzchniowych. Przez cieki wodne przepływa niewielka ilość wody, a stosunkowo liczne, mniejsze doliny odwadniane są przez cieki okresowe. Wszystkie cieki wodne występujące na terenie gminy są niewielkie. W związku ze zmieniającym się poziomem wody zależnie od pór roku, w gminie występują znaczne wahania wodostanów.

Według klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych w punktach pomiarowo-kontrolnych¹⁴ (punkty kontrolne na potokach Baranówka i Potok Kościelnicki) słaby potencjał ekologiczny odnotowano w 26 punktach kontrolno-pomiarowych, w jednym punkcie wystąpił również zły stan ekologiczny.

¹⁴ Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych w p.p.k w woj. małopolskim, wg Programu państwowego monitoringu środowiska małopolskiego na lata 2007 – 2009.

Rysunek 6. Klasyfikacja stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie małopolskim w 2017 roku.



Źródło: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Krakowie (wyniki klasyfikacji - część graficzna).

Najbardziej istotną przyczyną niskiej jakości wód powierzchniowych na terenie gminy jest odpływ nieoczyszczonych ścieków komunalnych z terenów osadniczych, które niewyposażone są w systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków. Ponadto, intensywne użytkowanie gruntów rolniczych powoduje znaczną zawartość zawiesiny w wodach powierzchniowych¹⁵.

Na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca podłoże geologiczne obszaru budują utwory monokliny śląsko-krakowskiej. Spośród utworów monokliny¹⁶ najistotniejsze znaczenie ze względu na kształtowanie innych elementów środowiska przyrodniczego na terenie gminy mają margle kredowe. W północno-zachodniej części gminy margle zalegają bezpośrednio pod osadami czwartorzędu a na stromych zboczach odsłaniają niekiedy bezpośrednio powierzchnię terenu. W wielu miejscach na podłożu starszych

¹⁵ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Część II - Uwarunkowania.

¹⁶ Rozległy obszar, zbudowany z warstw skalnych nachylonych w jednym kierunku i pod mniej więcej jednakowym kątem.



osadów zalegają resztki osadów polodowcowych z okresu zlodowacenia krakowskiego w postaci glin zwałowych, piasków i żwirów. Najmłodsze odnotowane osady, które występują na terenie gminy to lessy a w dnach głównych dolin aluwialnych określane jako mułki lessowate.

W gminie Kocmyrzów-Luborzyca nie udokumentowano żadnych złóż surowców mineralnych. Na danym terenie można doszukać się osad, w obrębie których istnieje możliwość występowania margli, surowców ilastych, ceramiki budowlanej, piasków czy gipsu, jednak ze względu na nikłość i dostępność złóż podejmowanie ich dokumentowania i ewentualnej eksploatacji uznawane jest za nieopłacalne.

Na terenie gminy odnotowuje się występowanie gleb utworzonych na podłożu lessów a znacznie rzadziej na podłożu gliniastym lub ilastym czy też na podłożu zwietrzliny margli kredowych. W dnach dolin rzecznych utworzyły się mady. Gleby na terenie gminy posiadają dobrze wykształcony poziom próchniczny, a ich zawartość użytkowa jest bardzo duża. Najczęściej gleby na danych terenach zaliczają się do klasy bonitacyjnej¹⁷ I – III, natomiast zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują gleby klasy IV i niższych. Wśród największych obszarów gdzie występują gleby klasy I (gleby orne najlepsze) wymienia się takie miejscowości jak: Zastów oraz Skrzyszowice¹⁸.

Ze względu na występowanie na terenie gminy gleb zaliczanych do klas bonitacyjnych I – III klasy na większości obszaru, rozwój rolnictwa ma znaczenie ponadlokalne, a obszary te powinny podlegać szczególnej ochronie, przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze.

Powolne procesy degradacji środowiska, również na terenie gminy, na przestrzeni lat spowodowały znaczne obniżenie fauny i flory. Aktualnie jedynie niewielkie fragmenty terenu posiadają szatę roślinną zbliżoną do naturalnej. Obszary te stanowią równocześnie ostoje dla dzikich zwierząt.

Według struktury ewidencyjnej gruntów, lasy zajmują łącznie 382 ha, a tereny zadrzewione 81 ha. Lasy występują wyłącznie w północnej części gminy

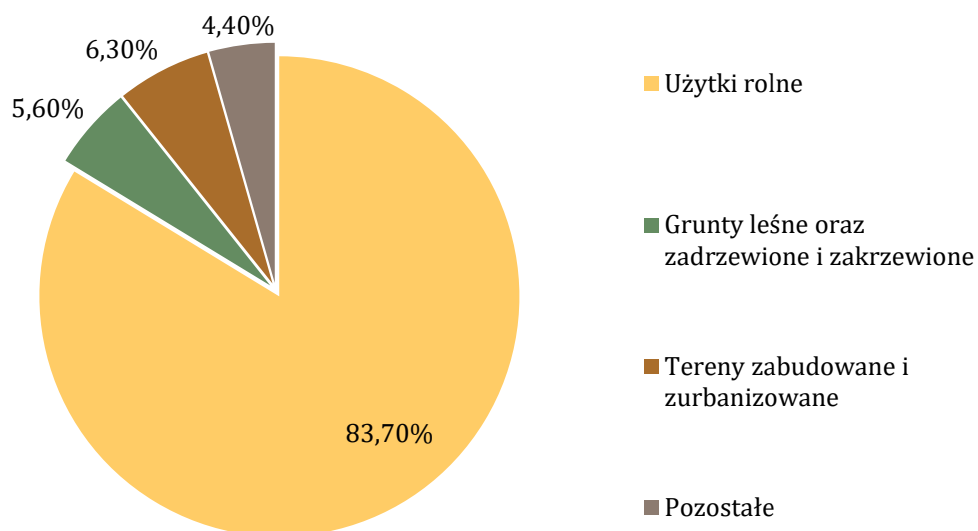
¹⁷ Gleby klasy I – *gleby orne najlepsze*. Gleby klasy II – *gleby orne bardzo dobre*. Gleby klasy III (a i b) – *gleby orne średnio dobre*. Gleby klasy IV (a i b) – *gleby orne średnie*.

¹⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Część II - Uwarunkowania.



w miejscowościach Łuczyce, Marszowice, Goszyce oraz Goszcza. Według Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem 378 ha lasów uzyskało status lasów chronionych. Strukturę ewidencyjną gruntów obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Struktura ewidencyjna użytkowania gruntów w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.



Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kocmyrzów-Luborzyca na lata 2019-2021 z perspektywą na lata 2022-2025.

Poza lasami, istotne znaczenie siedliskowe mają również zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, zadrzewienia rosnące wzdłuż cieków wodnych oraz na zboczach dolin jak i wilgotne łąki w dnach dolin potoków. Nielicznie występujące łąki charakteryzują się występowaniem bogactwa gatunkowego, a urozmaicenie szaty roślinnej stanowią grupy drzew, które towarzyszą zabudowie. Ważne znaczenie dla bioróżnorodności mają również tereny parków dworskich znajdujących się na terenie gminy.

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca sukcesywnie kontynuuje działania jako lider projektu „Partnerski projekt budowy instalacji odnawialnych źródeł energii dla Gmin Województwa Małopolskiego”!



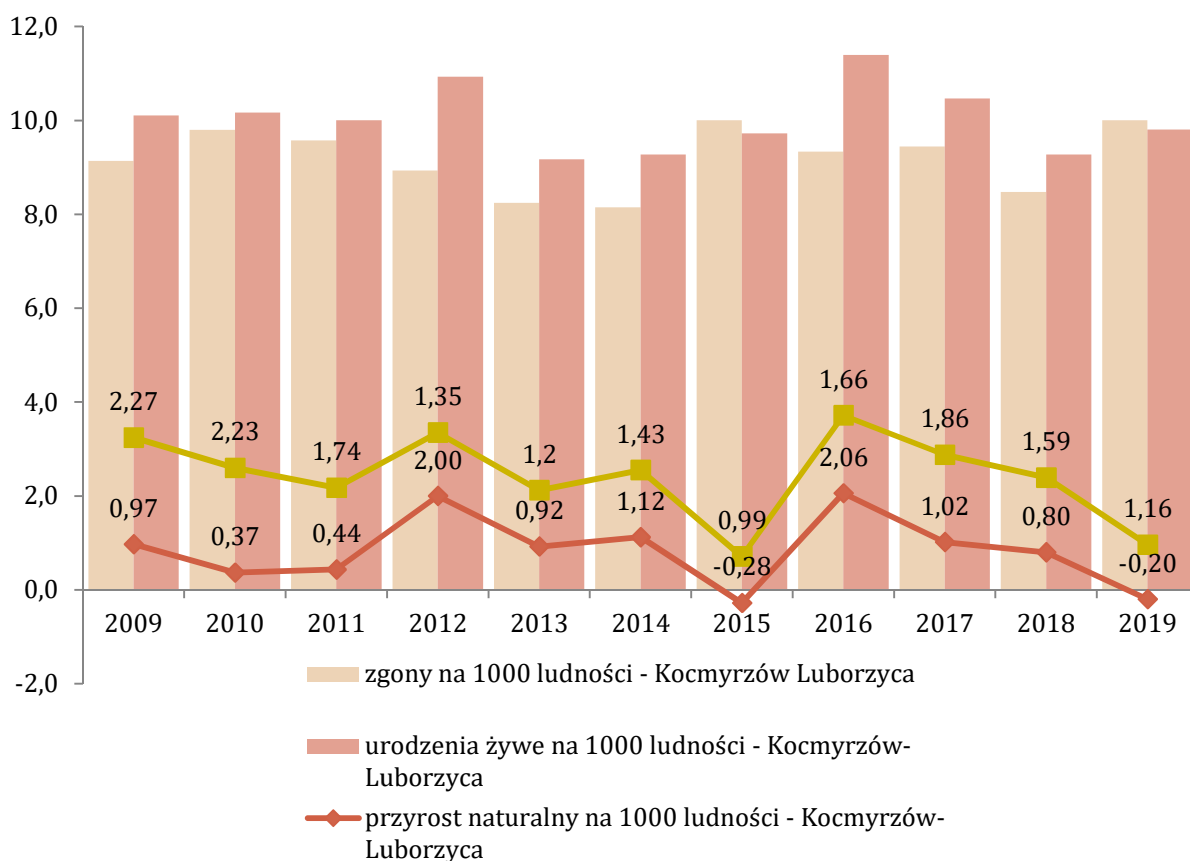
4. Społeczeństwo

Procesy demograficzne

Liczba mieszkańców w gminie Kocmyrzów-Luborzyca na dzień 31.12.2019 wynosiła 15 215 osób zameldowanych na pobyt stały (o 1862 osób więcej niż w 2009 r.). W gminie odnotowuje się systematyczny wzrost liczby ludności, który jest efektem utrzymującego się od kilku lat, **dodatniego salda migracji**.

Na przestrzeni lat, wskaźnik przyrostu naturalnego ukazywał zróżnicowane wartości. Jedynie w roku 2015 oraz 2019 przyjmował on wartości ujemne, jednak nadal posiadał nieznacznie niższe wartości, niż wskaźnik przyrostu naturalnego na poziomie regionalnym (województwo małopolskie).

Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1 tys. ludności w gminie Kocmyrzów-Luborzyca

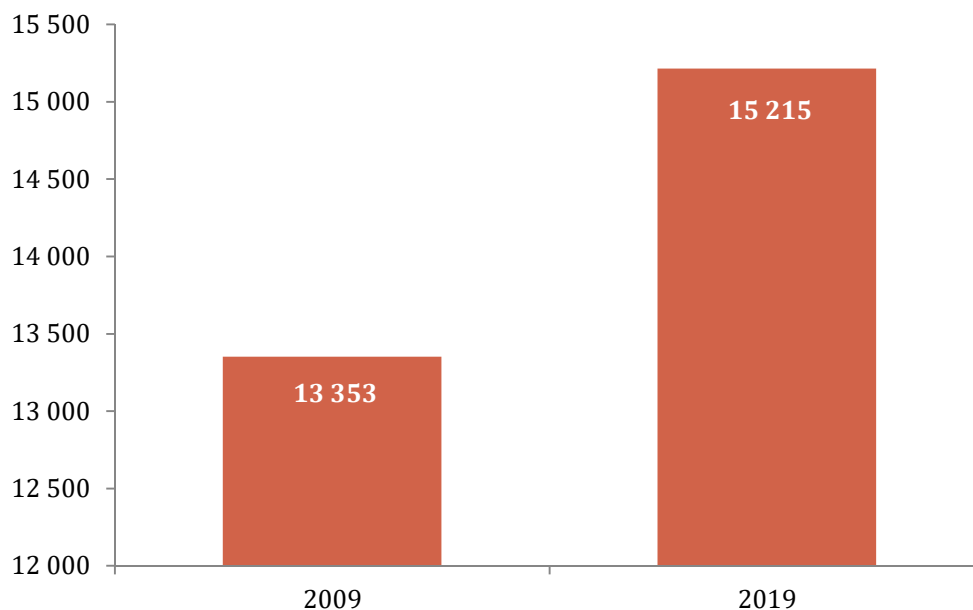


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kocmyrzów-Luborzyca oraz Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”.



Saldo migracji na poziomie gminy od wielu lat przyjmuje wartości dodatnie, potwierdza to systematycznie zwiększająca się liczba ludności. Na przestrzeni 10 lat, liczba mieszkańców wzrosła o ponad 12%. Zwiększające się saldo migracji świadczy o atrakcyjności danego regionu oraz bliskiej odległości od miasta wojewódzkiego Krakowa. W związku z dodatnim wskaźnikiem salda migracji, obserwuje się na terenie regionu powolne procesy suburbanizacyjne.

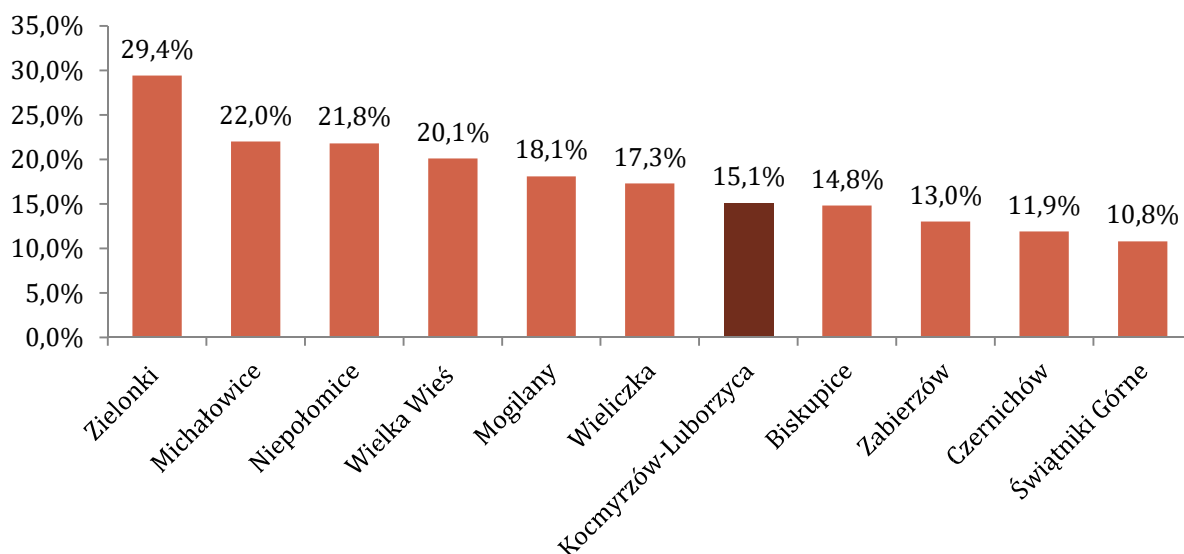
Wykres 3. Zmiana struktury ludności w lata 2009-2019 w gminie Kocmyrzów Luborzyca.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kocmyrzów-Luborzyca.

Według Raportu przeprowadzonego na potrzeby diagnozy w obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, gmina Kocmyrzów-Luborzyca znajduje się wśród gmin, w których prognozuje się **wysoką dynamikę wzrostu ludności** (ponad 10% wzrost w okresie 2016-2030).

Wykres 4. Prognozowany wzrost liczby ludności w wybranych gminach
Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.



Źródło: Raport. Metropolia Krakowska – obraz terytorium.

Suburbanizacja

Suburbanizację interpretuje się jako etap, formę lub fazę zjawisk urbanizacji, związaną z przenoszeniem się mieszkańców miast wraz z ich stylem życia, formami krajobrazowymi i użytkowaniem ziemi, infrastrukturą miejską i miejscami pracy na otaczające miasto obszary wiejskie¹⁹.

Krakowski Obszar Metropolitalny charakteryzuje się relatywnie niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia w porównaniu do innych regionów (Obszarów Metropolitalnych) w Polsce. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca, wskaźnik gęstości zaludnienia oszacowano na stosunkowo niskim poziomie względem Gmin w obszarze KOM. Najwyższym poziomem gęstości zaludnienia, charakteryzuje się Miasto Kraków, natomiast Kocmyrzów-Luborzyca plasuje się na jednym z niższych poziomów. Zależy to przede wszystkim od występowania obszernych obszarów rolnych oraz leśnych na terenie gminy oraz relatywnie dużej powierzchni, względem innych gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca **wskaźnik gęstości zaludnienia oszacowano na poziomie 195 osób/km².**

¹⁹ Heffner, K. (2016). Proces suburbanizacji a polityka miejska w Polsce. In „Miasto–region–gospodarka w badaniach geograficznych. W stulecie urodzin Profesora Ludwika Straszewicza”, red. T. Marszał, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016;. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Rysunek 7. Wskaźnik gęstości zaludnienia w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego.



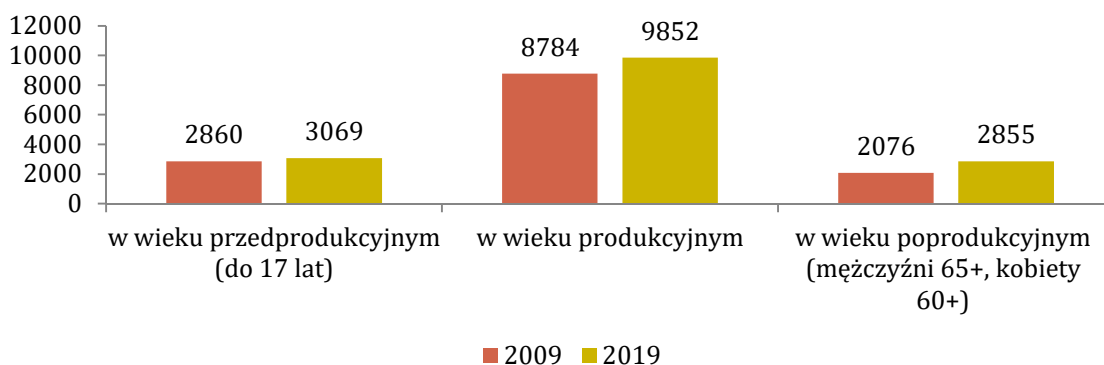
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Mimo relatywnie dobrej sytuacji demograficznej w gminie, na przestrzeni lat, dochodzi do powolnych procesów **starzenia się społeczeństwa**. Efektem tego jest wydłużanie się czasu trwania życia, przy niskim współczynniku dzietności (w całym regionie).



Wykres 5. Dynamika ludności wg edukacyjnych grup wieku w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009-2019.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (Grupa: Ludność, Podgrupa: Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym).

Na przestrzeni lat, odnotowuje się dużo większy przyrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. W okresie ostatnich 10 lat liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 27%. Zgodnie z prognozą demograficzną dla Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, oczekuje się dynamicznego wzrostu wartości wskaźnika obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym/100 osób w wieku produkcyjnym) w większości gmin, wchodzących w jego skład. Jednakże, co korzystne, na obszarze gminy Kocmyrzów-Luborzyca szacuje się utrzymywanie danego wskaźnika na relatywnie niskim poziomie w perspektywie do 2027 roku²⁰.

Województwo małopolskie określa się jako zdecydowanego lidera w zakresie liczby absolwentów szkół wyższych przypadających na 10 tys. mieszkańców. Świadczy to o bardzo dużym potencjale edukacyjnym województwa. Przeprowadzony w 2011 roku Narodowy Spis Powszechny pozwolił określić wykształcenie dla poszczególnych gmin. Należy jednak pamiętać, że poprzez przynależność gminy Kocmyrzów-Luborzyca do Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz procesy suburbanizacji, dane te na dzień dzisiejszy mogą być o wiele bardziej korzystne – co potwierdza bliskość największego z ośrodków kształcenia wyższego w kraju – Miasta Krakowa.

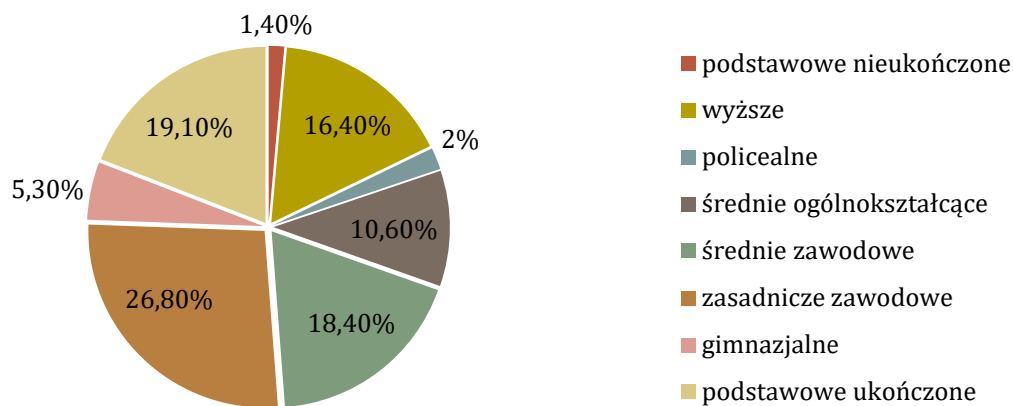
Według Narodowego Spisu Powszechnego w gminie Kocmyrzów-Luborzyca dominuje wykształcenie zasadnicze zawodowe (posiada je 26,8% mieszkańców). Co ważne, odnotowuje się relatywnie wysoki poziom wykształcenia wyższego (posiada

²⁰ Raport. Metropolia Krakowska – obraz terytorium.



go 16,4% ogółu mieszkańców). Najmniejszy odsetek stanowi wykształcenie podstawowe nieukończone (posiada je jedynie 1,4% mieszkańców).

Wykres 6. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Kocmyrzów-Luborzyca.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego.

Szacuje się, że w 2008 roku 15,5% mieszkańców województwa małopolskiego posiadało wykształcenie wyższe. Odnosząc się do danych dotyczących gminy, odnotowuje się, że poziom wykształcenia mieszkańców był wyższy niż średni poziom wykształcenia wyższego dla województwa małopolskiego, co stanowi źródło dla rozwoju kapitału społecznego w regionie, a co za tym idzie wzrost poziomu życia mieszkańców.

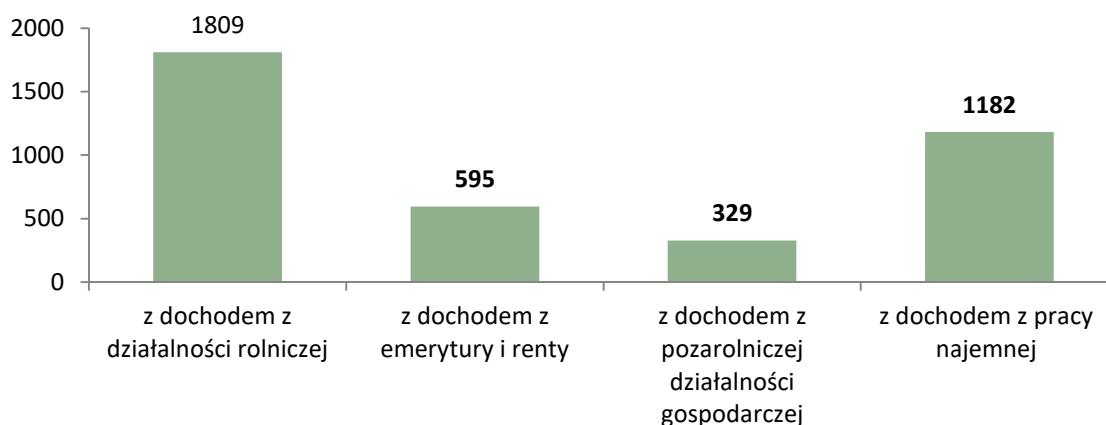
Gospodarstwa domowe i źródła ich utrzymania

Najświeższe badania ukazujące strukturę gospodarstw domowych odbyły się w 2010 roku w ramach Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Według zebranych danych, w 2010 roku w gminie Kocmyrzów-Luborzyca funkcjonowało 2073 gospodarstw domowych.

Badania te ukazały również źródła utrzymania gospodarstw domowych, szczególnie gospodarstw o charakterze rolniczym. Odnotowano, że najwięcej gospodarstw domowych utrzymywało się z działalności rolniczej oraz z pracy najemnej. W danym okresie tylko 15% gospodarstw domowych utrzymywało się z pozarolniczej działalności gospodarczej.



Wykres 7. Źródła dochodów gospodarstw domowych w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2010 roku.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (Grupa: Zasoby mieszkaniowe, Podgrupa: Gospodarstwa domowe z dochodami z różnych źródeł).

Ze względu na rozwój gospodarki, sektora nowych technologii i innowacyjności w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, źródła dochodów w gospodarstwach domowych ulegają zmianom. Ludność migrująca z miasta w obszary wiejskie, coraz częściej swoje dochody pozyskuje z ośrodka miejskiego – Krakowa.

Jako, że obszar gminy stanowi niejako „sypialnię” dla miasta Krakowa, kapitał społeczny rozwija się również na obszarach wiejskich, a wyłącznie rolniczy charakter gospodarstw domowych traci na znaczeniu. Niejednokrotnie, wzrost poziomu wykształcenia wyższego czy powolne przekształcanie ośrodków wiejskich w obszary świadczące wyższe usługi społeczne, stanowi podstawę do rozwoju całego regionu.

Gospodarka mieszkaniowa

Na przestrzeni lat, odnotowuje się znaczny przyrost liczby budynków mieszkalnych w gminie. Migrująca ludność coraz częściej osiedla się w obszarach metropolitalnych, co przekłada się na wzrost zainteresowania nieruchomościami na danym obszarze. Jedną z cech współczesnej urbanizacji, jest proces rozwoju przedmieści oraz ekspansja zabudowy mieszkaniowej i usługowej na tereny pozamiejskie. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca w ostatnich 10 latach procentowy przyrost liczby budynków mieszkalnych wyniósł ponad 25%. Zwiększa się również wskaźnik mieszkań na 1000 mieszkańców, przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania czy przeciętna liczba izb w mieszkaniu. Podnoszą się również standardy i komfort życia, poprzez zmniejszanie się liczby osób na 1 mieszkanie.



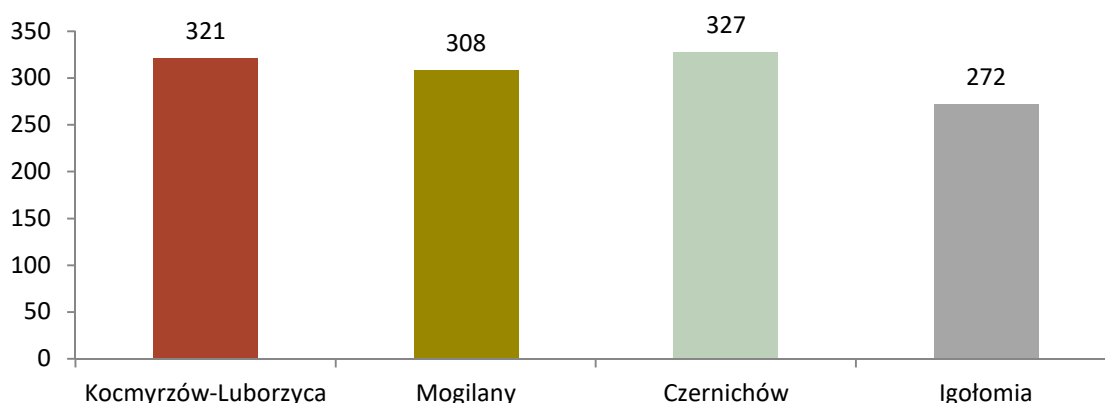
Tabela 2. Struktura budynków mieszkalnych w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009-2019.

	budynki mieszkalne w gminie	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	przeciętna liczba izb na 1 mieszkanie
2009	3650	103,5	3,34
2010	3736	105,9	3,41
2011	3924	106,8	3,39
2012	4014	107,7	3,37
2013	4119	108,9	3,36
2014	4208	109,6	3,33
2015	4295	110,4	3,3
2016	4398	111,3	3,26
2017	4489	111,8	3,23
2018	4612	112,4	3,21
2019	4885	113,1	3,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Na terenie całego Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego obserwuje się znaczący wzrost liczby budynków mieszkalnych. W porównaniu z wybranymi gminami KOM, o podobnej strukturze oraz przeznaczeniu terenu i znajdującymi się w bliskiej odległości od badanego obszaru, wskaźnik budynków mieszkalnych na 1000 mieszkańców w gminie Kocmyrzów-Luborzyca plasuje się na relatywnie dobrym poziomie. Ukazuje to zależność mówiącą, że w gminie Kocmyrzów-Luborzyca zainteresowanie terenami mieszkalnymi wzrasta, a coraz większa liczba ludności interesuje się zamieszkaniem na danym terenie, co prowadzi bezpośrednio do wzrostu zapotrzebowania na przestrzeń publiczną, rozwoju sieci osadniczej oraz powstawaniu osiedli mieszkaniowych.

Wykres 8. Liczba budynków mieszkalnych na 1 tys. mieszkańców w wybranych Gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Struktura zatrudnienia i rynek pracy

Rynek pracy w regionie Małopolski ulega ciągłym transformacjom i przemianom. Wraz z nieustającym rozwojem gospodarczym, w obszarze województwa małopolskiego jak i samego Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego widoczny jest napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz spadek liczby bezrobotnych²¹.

Według danych Urzędu Statystycznego w Krakowie w 2018 roku liczba pracujących w gminie Kocmyrzów-Luborzyca (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie*) wyniosła 762 osoby (54 osoby na 1000 mieszkańców). Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że dane te nie zawierają osób w wieku przed i po produkcyjnym, osób prowadzących własne działalności gospodarcze czy służb pracujących w zakresie ochrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

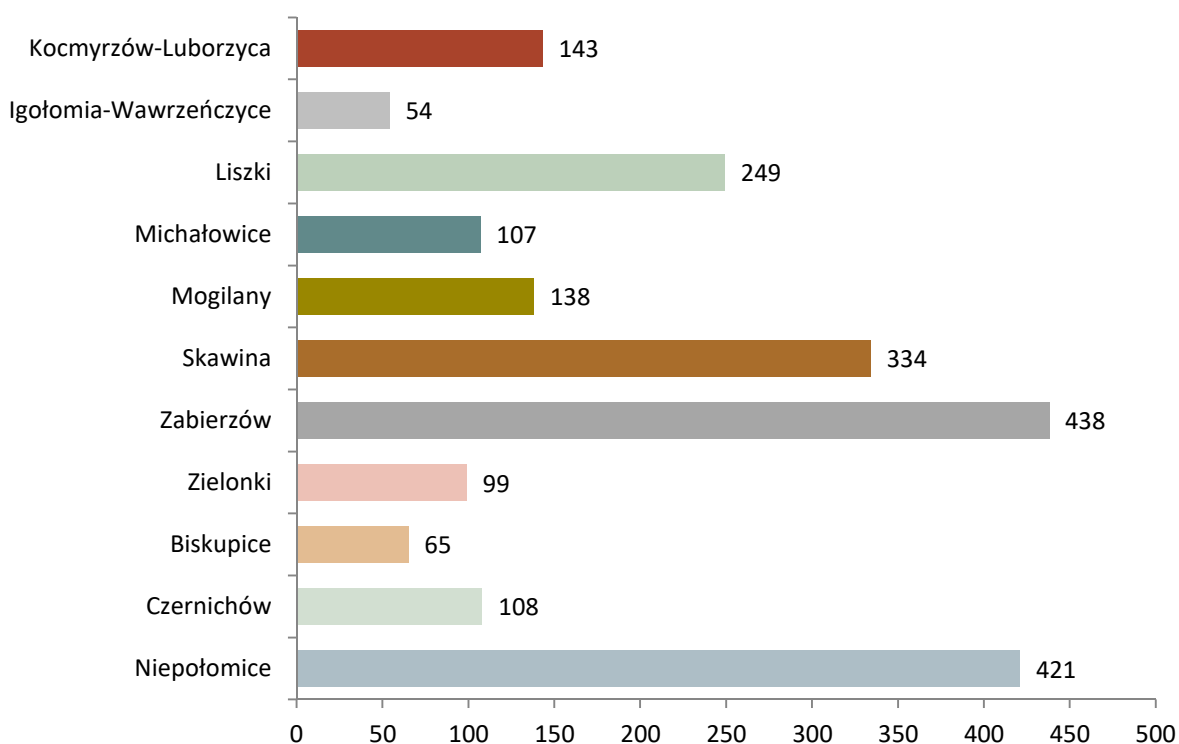
²¹ Raport. Metropolia Krakowska – obraz terytorium.



***Szacuje się, że wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 26,9% pracuje w sektorze rolniczym, 29,1% w przemyśle i budownictwie a 25,2% w sektorze usługowym²².**

Liczba osób pracujących jest relatywnie mała, względem wybranych gmin w obszarze KOM, na co należy zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu działań z zakresu rozwoju rynku pracy, aktywizacji osób bezrobotnych czy promocji terenów inwestycyjnych pod nowe zakłady pracy.

Wykres 9. Pracujący na 1000 ludności w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2019 roku.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Bezrobocie

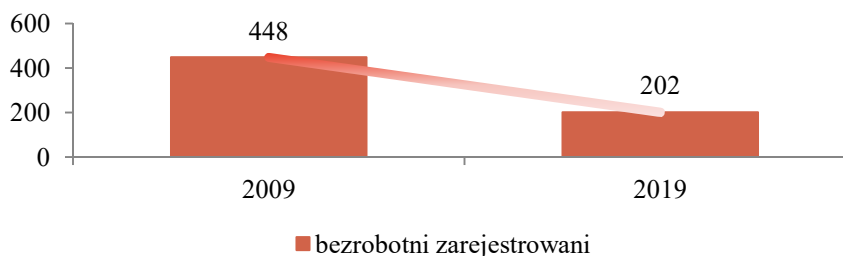
Według Powiatowego Urzędu Pracy w Krakowie w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2019 roku zarejestrowano 202 osoby bezrobotne, w tym 106 kobiet oraz 96 mężczyzn. Liczbę osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oszacowano na 167. Na przestrzeni 10 lat, poziom bezrobocia w gminie zmniejszył się o ponad 50%.

²² Bank Danych Lokalnych.



Sprawnie rozwijający się sektor usług, zainteresowanie inwestorów gminą czy rozwój sieci komunikacyjnej do ośrodka miejskiego Krakowa spowodowały, że liczba osób bezrobotnych z roku na rok sukcesywnie spada.

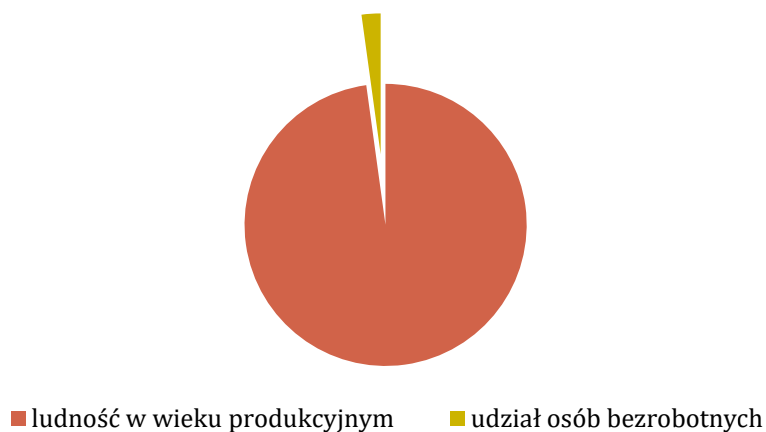
Wykres 10. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009-2019.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

W 2019 roku największą część osób bezrobotnych stanowiły osoby powyżej 50 roku życia (52 osoby), co wynika z dużej liczby osób długotrwale bezrobotnych (97 osób).

Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2019 roku wynosił 2,1%. Podobna sytuacja ma miejsce na obszarze sąsiadujących gmin, gdzie dany procent waha się od 1,4% do 2,9%.





5. Polityka Przestrzenna

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy odbywa się głównie poprzez uchwalanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. Ład przestrzenny stanowi jeden z podstawowych elementów przestrzeni, w których żyje i funkcjonuje mieszkańiec gminy. Dzięki prawidłowemu ukształtowaniu przestrzeni, chroni się jej walory przyrodnicze, rozwija układy urbanistyczne, tworzy sieci transportowe czy tereny zurbanizowane.

W gminie Kocmyrzów-Luborzyca podstawowym dokumentem kształtującym politykę przestrzenną jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca oraz akt prawa miejscowego – Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, uchwalony Uchwałą Nr XLII/327/2018 Rady Gminy Kocmyrzów-Luborzyca z dnia 12 lipca 2018 r. Ze względu na obszar funkcjonowania i niski stopień komplikacji kwestii architektonicznych, dla gminy Kocmyrzów-Luborzyca uchwalono jeden, obowiązujący dokument, odnoszący się do całej przestrzeni gminnej.

SUiKZP określa istniejące uwarunkowania i co ważne główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy. Głównymi kierunkami rozwoju regionalnej polityki przestrzennej są:

- zrównoważony rozwój przestrzenny gminy,
- ochrona środowiska przyrodniczego,
- modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej,
- ochrona gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych.

SUiKZP wyodrębniło trzy obszary funkcjonalne, w kierunku których powinien kształtować się rozwój przestrzeni w gminie, a wśród nich znajdują się²³:

- I – obszar zurbanizowany i potencjalnego rozwoju urbanizacji,
- II – obszar terenów rolnych z istniejącą zabudową zagrodową oraz z umożliwieniem realizacji tej zabudowy w ramach rozwoju produkcji rolnej,

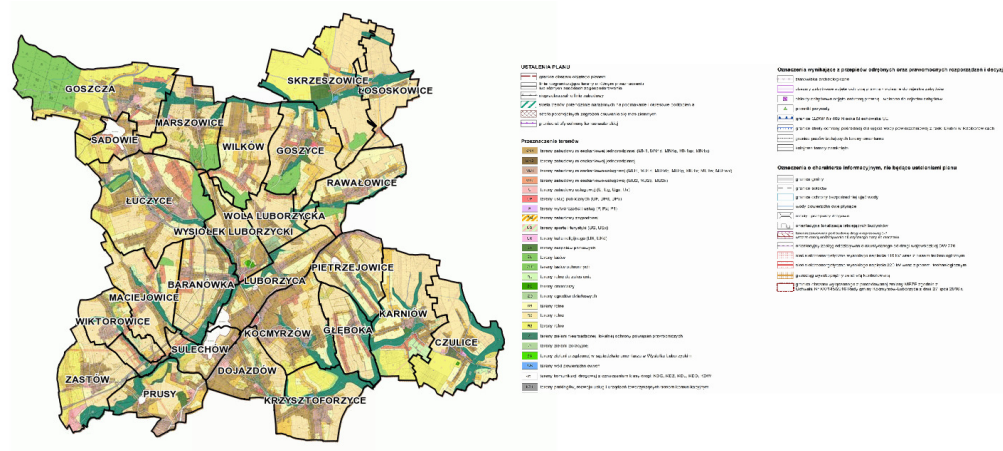
²³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Część III – ustalenia.

- III – obszar chroniony przed urbanizacją, w tym tereny rolne o najwyższej bonitacji gleb, tereny udokumentowanych osuwisk oraz zagrożone rozwinięciem osuwisk, tereny zagrożone zalaniem wodami powodziowymi oraz tereny podmokłe okresowo.

SUiKZP nie jest jednak aktem prawa miejscowego i określone w nim założenia dają jedynie podstawę do planowania przyszłych działań. Dokumentem ściśle określającym założenia urbanistycznie jest Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca przyjęty Uchwałą Nr XLII/327/2018 Rady Gminy Kocmyrzów-Luborzyca z dnia 12 lipca 2018 r. Dzięki jego założeniom można wydawać opinie administracyjne dotyczące użytkowania przestrzeni a jego zapisy są wiążącym elementem. MPZP swoim zasięgiem obejmuje całą przestrzeń gminy, w tym podlegające jej sołectwa. Najważniejszymi założeniami MPZP, które mają istotny wpływ na dalszy rozwój gminy, są przede wszystkim:

- ustalenia w zakresie dóbr kultury,
- ustalenia w zakresie ochrony i kształtowania środowiska i krajobrazu,
- ustalenia w zakresie infrastruktury technicznej,
- ustalenia w zakresie komunikacji,
- przeznaczenie oraz warunki zabudowy i zagospodarowania poszczególnych kategorii terenów.

Rysunek 8. Załącznik graficzny do Miejskowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca.



Źródło: MPZP Kocmyrzów-Luborzyca.



Według Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, który zakłada istniejące uwarunkowania dla gminy Kocmyrzów-Luborzyca większość terenów w gminie stanowią tereny rolne, które znajdują się na prawie całej powierzchni. W północno-zachodniej części gminy znajduje się duży obszar terenów leśnych (w sołectwie Goszcza). W środkowej części występują obszary lasów chronionych (głównie na terenie sołectw: Goszyce, Wilków, Łuczyce oraz Marszowice). Na terenie gminy występują również spore obszary zieleni nieurządzonej (lokalnej ochrony powiązań przyrodniczych), które znajdują się głównie na granicach poszczególnych sołectw. Klasyfikuje się tereny zabudowy jednorodzinnej oraz zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Największa część terenów zabudowy jednorodzinnej znajduje się w sołectwach: Dojazdów, Kocmyrzów, Luborzyca i Prusy, czyli w okolicach terenów położonych najbliżej Krakowa.

Zasady kształtowania polityki przestrzennej w gminie stanowią jedno z podstawowych wyzwań samorządu terytorialnego. Przy doborze odpowiednich ustaleń kształtuje się ład przestrzenny w gminie, rozwój sieci osadniczej, ochrona terenów zielonych i przestrzeni rolniczych. Pożądanym efektem danych działań jest zrównoważony rozwój.

6. Infrastruktura Techniczna

Transport

Infrastruktura komunikacyjna stanowi jednej z kluczowych czynników rozwoju gminy oraz przyczynia się do zmniejszenia dysproporcji międzyregionalnych. Wymaga ona stałej rozbudowy i dostosowania do zmieniających się potrzeb i wyzwań²⁴. Szczególnie ważnym czynnikiem w rozwoju obszarów metropolitalnych jest sprawny transport, który pozwala na przemieszczanie się pomiędzy ośrodkiem miejskim (Krakowem), a ościennymi gminami. Dla gminy Kocmyrzów-Luborzyca komunikacja publiczna stanowi jeden z czynników podnoszących jej prestiż oraz zainteresowanie mieszkańców wyborem gminy na swoje miejsce zamieszkania oraz pracy. W ostatnich latach na terenie całego regionu odnotowuje się znaczący wzrost długości dróg publicznych jak i dostępności do transportu publicznego.

²⁴ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.



Przez teren gminy Kocmyrzów-Luborzyca przebiegają:

- droga wojewódzka nr 776 o funkcji drogi głównej,
- droga powiatowa o funkcji Z (droga zbiorcza) i L (drogi lokalne),
- drogi gminne z których najważniejsze to:
 - Skrzeszowice – granica gminy,
 - Łososkowice – Rawałowice – Zielona,
 - Sadowie – Goszcza – granica gminy,
 - Łuczyce – Maciejowice – Sulechów – Dojazdów,
 - Marszowice – Wilków – Goszyce,
 - Pietrzejowice – Karniów,
 - Czulice – oś. – Wrózeniec,
 - Sadowie – Łuczyce.
- Drogi wewnętrzne, dojazdy.

Tabela 3. Drogi powiatowe w obszarze gminy Kocmyrzów-Luborzyca.

Numer drogi	Nazwa drogi	Długość [km]
1267 K	KOCMYRZÓW - CZULICE - CZERNICHÓW	8,1
1268 K	BIURKÓW - CZULICE	1,1
2152 K	MICHAŁOWICE - MASŁOMIĄCA - WYSIOŁEK LUBORZYCKI	12,9
2154 K	WIĘCŁAWICE DWORSKIE - GOSZCZA- MARSZOWICE	7,7
2157 K	MICHAŁOWICE - WIĘCŁAWICE STARE - ZASTÓW	7,5
2159 K	ZASTÓW - WYSIOŁEK LUBORZYCKI	4,4
2160 K	LUBORZYCA - SZCZEPANOWICE - CZECHY	11,3
2161 K	SŁOMNIKI ul. Zagłoby - KOCMYRZÓW	11,7
2165 K	SULECHÓW - DOJAZDÓW - KRAKÓW NOWA HUTA	1,6
2293 K	BATOWICE – RACIBOROWICE – PRUSY	6,7

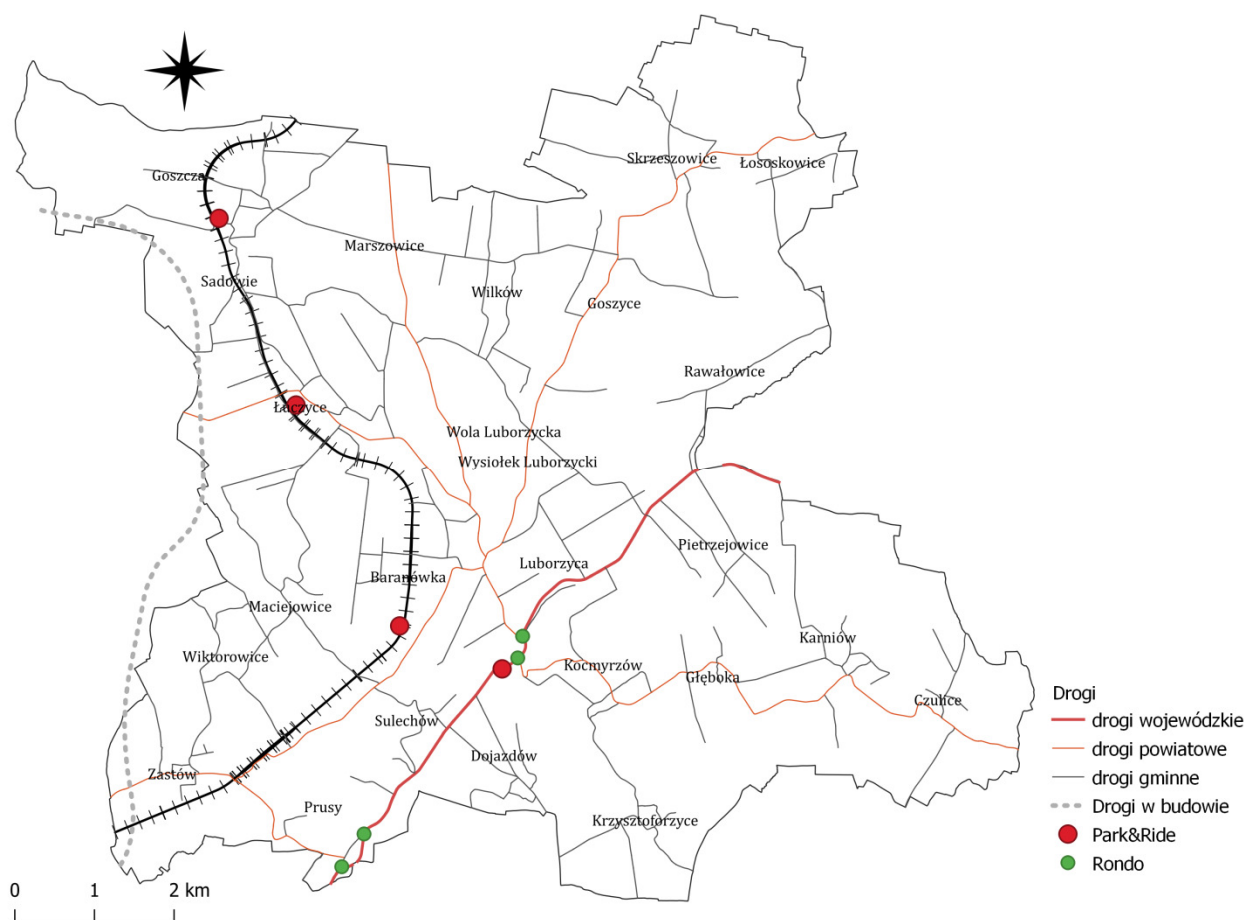
Źródło: Zarząd Dróg Powiatu Krakowskiego.

Szacuje się, że w kierunku Krakowa z gminy Kocmyrzów-Luborzyca, dziennie przemieszcza się ok. 1459 mieszkańców²⁵.

²⁵ Raport. Metropolia Krakowska – obraz terytorium.



Rysunek 9. Układ drogowy w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

W gminie Kocmyrzów-Luborzyca jak i w całym obszarze MOF, corocznie podnoszone są standardy dróg i obiektów związanych z komunikacją. Aktualnie układ komunikacyjny w gminie jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Jednakże poprawy i szczególnej uwagi potrzebują niewielkie odcinki dróg, gdzie niedostateczny poziom nawierzchni utrudnia komunikację.

W zakresie transportu zbiorowego mieszkańcy gminy mogą korzystać z takich połączeń komunikacji publicznej jak²⁶:

- Autobusy MPK w Krakowie:
- **202** Czyżyny Dworzec – Łososzkowice,

²⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Część II - Uwarunkowania.



- **212** Czyżyny Dworzec - Karniów (Czulice),
 - **222** Czyżyny Dworzec - Słomniki Osiedle,
 - **232** Czyżyny Dworzec – Goszcza,
 - **242** Kombinat – Krzysztoforzyce,
 - **250** Prądnik Czerwony – Zastów,
 - **262** Czyżyny Dworzec - Kocmyrzów-Luborzyca Urząd Gminy,
 - **270** Prądnik Czerwony – Wiktorowice,
 - **271** Pleszów – Czulice.
- Prywatne linie mikrobusowe oraz autobusy PKS

Jednym z innowacyjnych pomysłów, które systematycznie wprowadzane są na obszarze MOF są centra przesiadkowe (Park&Ride). W ramach Strategii ZIT (wdrażanej przez Stowarzyszenie Metropolia Krakowska), zaplanowano powstanie aż pięciu Centrów Przesiadkowych (Park&Ride) na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Cztery z nich zostały już wybudowane, a mieszkańcy gminy mogą z nich czynnie korzystać.

Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa nr 8, która łączy Kraków z Warszawą. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca funkcjonuje stacja towarowo-osobowa w Łuczycach oraz przystanki osobowe w Baranówce, Goszczy i Zastowie (dla pociągów regionalnych). Wyżej wspomniane centra przesiadkowe zlokalizowane są przy linii kolejowej, przez to jej rozwój staje się priorytetem w dalszym rozwoju sieci transportowej w gminie.

Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie gminy funkcjonuje Zakład Gospodarki Komunalnej, który odpowiedzialny jest za sprawy wodociągów, zaopatrzenia w wodę, w tym eksploatację i remonty sieci wodociągowych oraz utrzymanie obiektów i urządzeń służących zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę.

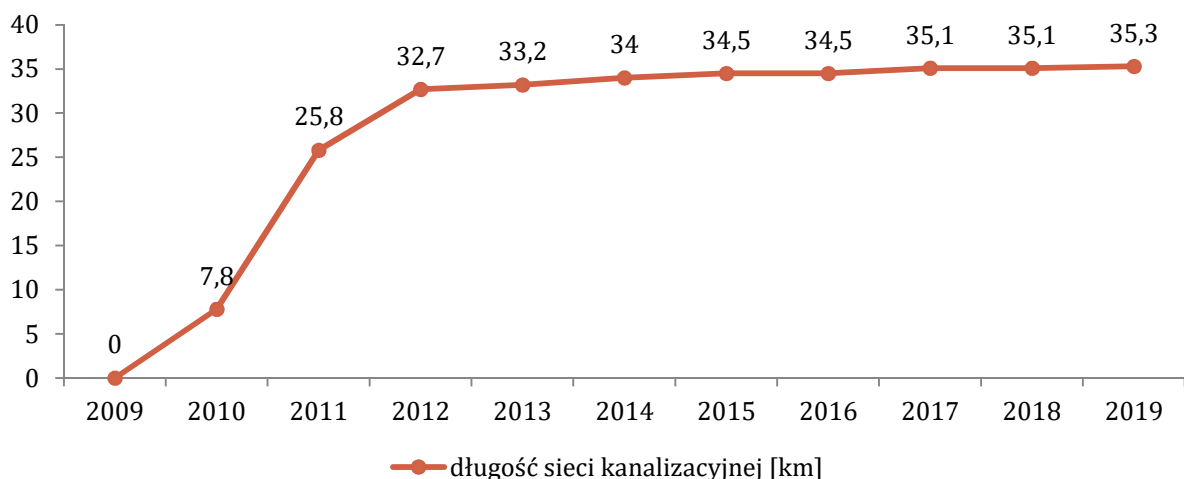
W zbiorczą sieć kanalizacji sanitarnej wyposażone są 4 sołectwa: Zastów, Prusy, Dojazdów oraz Krzysztoforzyce. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 35,3 km i obsługuje 864 przyłączy indywidualnych. W 2019 roku gmina uzyskała



techniczne warunki przyjęcia ścieków przez Kraków, co pozwala na rozpoczęcie prac projektowych kolejnego etapu budowy sieci kanalizacji sanitarnej.

Według Banku Danych Lokalnych długość sieci kanalizacyjnej systematycznie się zwiększa. Dane statystyczne ukazują, że dynamiczne działania w rozwoju sieci kanalizacyjnej podjęte zostały w 2010 roku, gdzie w latach poprzednich, ze względu na wiejski charakter gminy, nie funkcjonowała sieć kanalizacyjna. Na przestrzeni 10 lat długość ta zwiększała się o 27,5 km. Pozwala to zobrazować rozwój infrastruktury wodno-ściekowej na terenie gminy, który zmierza w kierunku poprawy jakości życia mieszkańców.

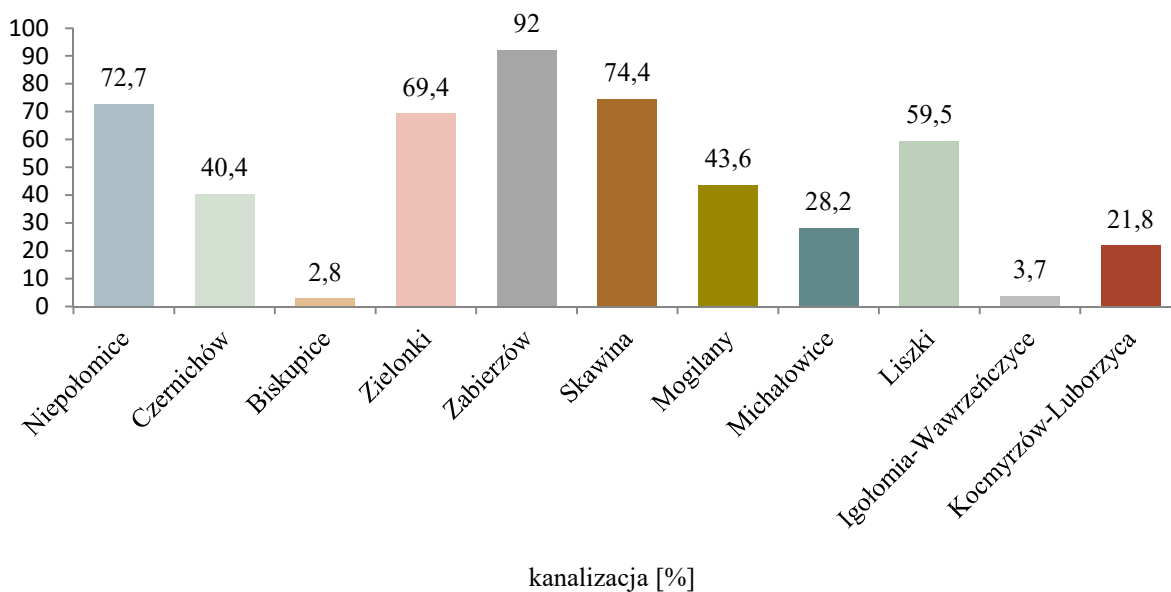
Wykres 11. Dynamika wzrostu długości kanalizacji sanitarnej w latach 2009-2019 w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (Grupa: urządzenia sieciowe, Podgrupa: Kanalizacja).

Wzrasta również liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. Ogółem, w 2019 roku 21,8% mieszkańców korzystało z kanalizacji sanitarnej, co jednak nadal daje niedostateczny poziom, w porównaniu do ościennych gmin znajdujących się w obszarze Metropolii Krakowskiej.

Wykres 12. Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2019 roku.



Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Gospodarka odpadami

Rozwój gospodarczy regionu oraz wzrost gęstości zaludnienia niezaprzeczalnie wpływa na wzrost odpadów wytworzonych na terenie gminy jak i całego regionu. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowości Kocmyrzów. W 2019 roku w gminnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi zarejestrowanych było 4 861 punktów adresowych, gdzie zamieszkiwało 16 565 osób. Co korzystne, z roku na rok wzrasta udział selektywnie zebranych odpadów w porównaniu do ogółu wytworzonych odpadów. Niezwykle ważny dla całego regionu staje się rozwój systemu recyklingu, zwrócenie uwagi na cykl życia produktów, w sposób pozwalający zaoszczędzić zasoby, zapobiegać powstawaniu odpadów i zamknięcie obiegu gospodarowania odpadami²⁷.

²⁷ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.



7. Gospodarka

Rolnictwo

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca na większości obszaru posiada gleby zaliczane do klas bonitacyjnych I – III. Są to gleby orne zaliczane do najlepszych, bardzo dobrych oraz dobrych. Gleby klasy I charakteryzują się zasobnością w składniki pokarmowe, łatwością w uprawie oraz odpowiednią strukturalnością. Można uprawiać na nich każdy rodzaj roślin. Gleby klasy II nadają się pod uprawę wszystkich roślin, lecz osiągnęte plony mogą być mniejsze. Gleby klasy III nie posiadają tak dobrych warunków jak gleby klasy I oraz II, jednak z powodzeniem można uprawiać na nich żyto, jęczmień, owies oraz ziemniaki, a przy dobrej kulturze rolnej nawet pszenicę, kukurydzę, koniczynę, buraki cukrowe i warzywa. Oznacza to, że na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca potencjał rolniczy jest bardzo znaczący.

Przedsiębiorczość

Końcem roku 2019 w gminie Kocmyrzów-Luborzyca zarejestrowanych było 1 087 podmiotów gospodarczych, których jako główne miejsce wykonywania działalności gospodarczej określa się badany obszar. Największą liczbę przedsiębiorców odnotowano w obszarze handlu hurtowego i detalicznego, w tym naprawy pojazdów samochodowych i motocykli (250 przedsiębiorców). Budownictwo również stanowi jeden z popularnych kierunków inwestycji w gminie a w danej sekcji działa 206 przedsiębiorców. Najmniejszą liczbę przedsiębiorców zarejestrowano w sekcji dostawy wody ze względu na ograniczoną możliwość działania w tym zakresie. W sekcji rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w 2019 roku zarejestrowano jedynie 6 przedsiębiorców. Mimo posiadania przez gminę wiejskiego statusu, rozwój w kierunku nowych technologii, budownictwa czy działalności profesjonalnej staje się coraz bardziej widoczny. Inwestycje w kierunku np. transportu i gospodarki magazynowej czy działalności naukowej i technicznej, mają coraz większe znaczenie na rynku pracy w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.



Tabela 4. Liczba przedsiębiorców wg sekcji działalności w 2019 r. w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.

Lp.	Nazwa i opis sekcji	Liczba wpisów
1.	Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	250
2.	Sekcja F – budownictwo	206
3.	Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	127
4.	Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	115
5.	Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	92
6.	Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	64
7.	Sekcja J – informacja i komunikacja	56
8.	Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	50
9.	Sekcja S – pozostała działalność usługowa	37
10.	Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25
11.	Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	20
12.	Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	15
13.	Sekcja R- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11
14.	Sekcja P – edukacja	9
15.	Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6
16.	Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją	4
Razem		1 087

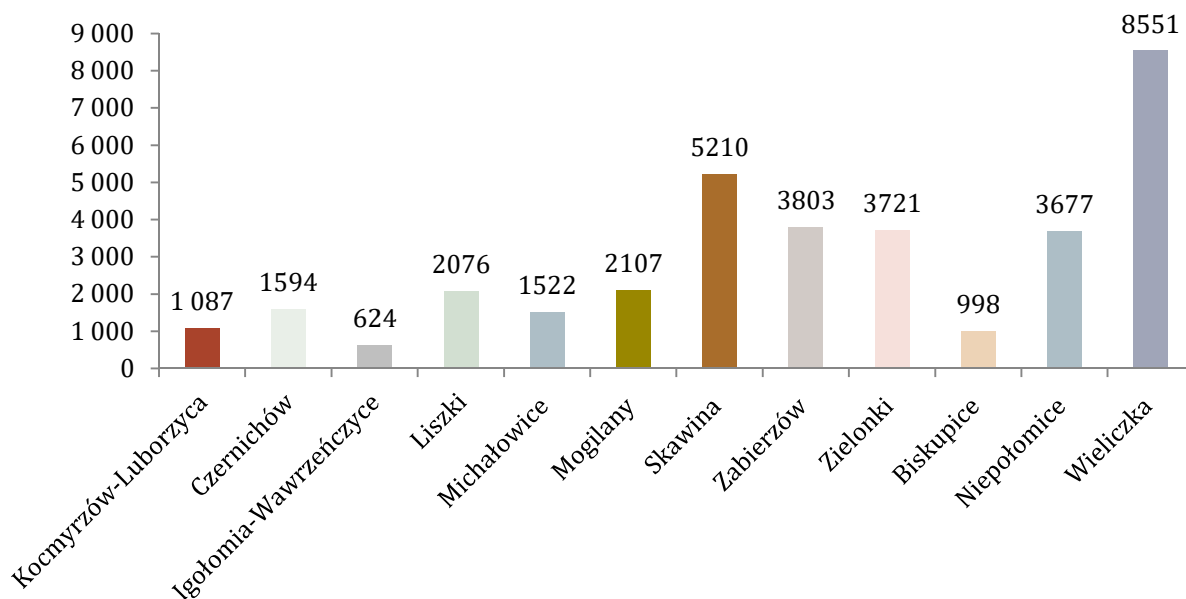
Źródło: Raport o stanie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca za 2019 rok.

Największa liczba przedsiębiorców swoją działalność prowadzi w obszarze sołectwa Łuczyce (gdzie występuje największa liczba ludności) oraz Dojazdów. Najmniejszą liczbę przedsiębiorców odnotowuje się w miejscowości Łososkowice, gdzie działa jedynie 5 podmiotów gospodarczych.



W porównaniu do wybranych gmin w obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, gmina Kocmyrzów-Luborzyca posiada relatywnie niską liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw. Jednakże, na przestrzeni lat gmina zyskuje wysoki potencjał, ze względu na rozwój KOM oraz ośrodka miejskiego Krakowa, gdzie potencjalni inwestorzy poszukujący terenów pod inwestycję szczególną uwagę zwracają na tzw. rejony „sypialni” Krakowa, jako miejsca szczególnie rozwojowe.

Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.



Źródło: Bank Danych Lokalnych.

8. Sfera Społeczna

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne stanowi jeden z wyznaczników poczucia przynależności do gminy przez mieszkańca. Społeczność lokalna, która czuje się w miejscu zamieszkania bezpiecznie, w dużej mierze posiada zaufanie do władz lokalnych. Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiada Komisariat Policji w Słomnikach jak i liczne jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

W ostatnich latach poziom przestępczości w gminie wykazuje wartości spadkowe. W latach 2017-2019 liczba przestępstw zmniejszyła się o 16%. Najwięcej przestępstw odnotowuje się w zakresie nietrzeźwych kierowców oraz kradzieży z włamaniem, jak i oszustwa.



W związku z interwencjami związanymi z przemocą, liczba interwencji domowych zwiększa się. W 2019 roku służby podjęły 230 interwencji domowych. W danym roku wszczęto również 16 procedur „Niebieskie Karty”.

Ochrona zdrowia

Dbałość o zdrowie i sprawność fizyczną mieszkańców gminy jest jednym z niezaprzeczalnych aspektów wpływających na zaufanie do miejsca zamieszkania oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców. W całym regionie dostosowanie do potrzeb ludności sprawia, że zwiększa się liczba łóżek szpitalnych czy usprawnia swoje działania specjalistyczna opieka zdrowotna.

Na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca nieodpłatnie usługi medyczne prowadzi szereg podmiotów publicznych i prywatnych. Jednym z najważniejszych ośrodków zdrowia, do którego mogą zwrócić się mieszkańcy jest Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. W gminie znajdują się również takie placówki medyczne jak: NZOZ Centrum Medyczne "GASTRO-MEDICAL", NZOZ Przychodnia Rodzinna "Gaja-MED" Sp. z o.o., Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LUBOMED” Sp. z o.o, wiejski ośrodek zdrowia w Łuczycach i Skrzyszowicach oraz Stomatologiczny Zakład Lecznicy. Co więcej, w miejscowości Kocmyrzów działa całodobowy Oddział Pogotowia Ratunkowego oraz NZOZ MADZIA Poradnia Rehabilitacji Lecznicy.

Według Danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku na 1 przychodnię przypadało 1 972 mieszkańców. Jest to liczba relatywnie wysoka w porównaniu do danych w całej Polsce, gdzie wskaźnik ten wynosił 1 758 osób na 1 przychodnię a zarazem niższa niż w powiecie krakowskim, gdzie wartości te sięgały do 2 182 osób.

Na terenie gminy działają 3 apteki. Z danych wynika, że na jedną aptekę przypada 5 259 osób. Liczba ta systematycznie wzrasta, co spowodowane jest zwiększającą się gęstością zaludnienia.

Duża liczba obiektów świadczących opiekę medyczną w obszarze gminy nie daje mieszkańcom wystarczającej liczby lekarzy POZ oraz lekarzy specjalistów. Zdecydowana większość miejsc w szpitalach oraz specjalistyczna opieka zdrowotna zlokalizowana jest na obszarze miasta Krakowa, które stanowi bazę usług medycznych dla pozostałych obszarów.



Pomoc społeczna

Według Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności zjawisko ubóstwa i związane z nim ryzyko wykluczenia społecznego w dalszej części dotyczy znacznej części społeczeństwa, w tym mieszkańców obszaru województwa małopolskiego²⁸. Szybki postęp technologiczny stanowi źródło nowych perspektyw i szans rozwoju, jednakże wiąże się z zagrożeniami dla spójności społecznej oraz brakiem adaptacji do zachodzących zmian poszczególnych osób i grup społecznych.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych.

➡ Środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2019 roku 23 232 152,00 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 5 277 093,00 zł, czyli o niemal 23%. Wydatki na rzecz rodzin, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacyjnej opieki wychowawczej oraz innych zadań w tym obszarze stanowiły 30% wszystkich kosztów poniesionych przez gminę w 2019 roku.

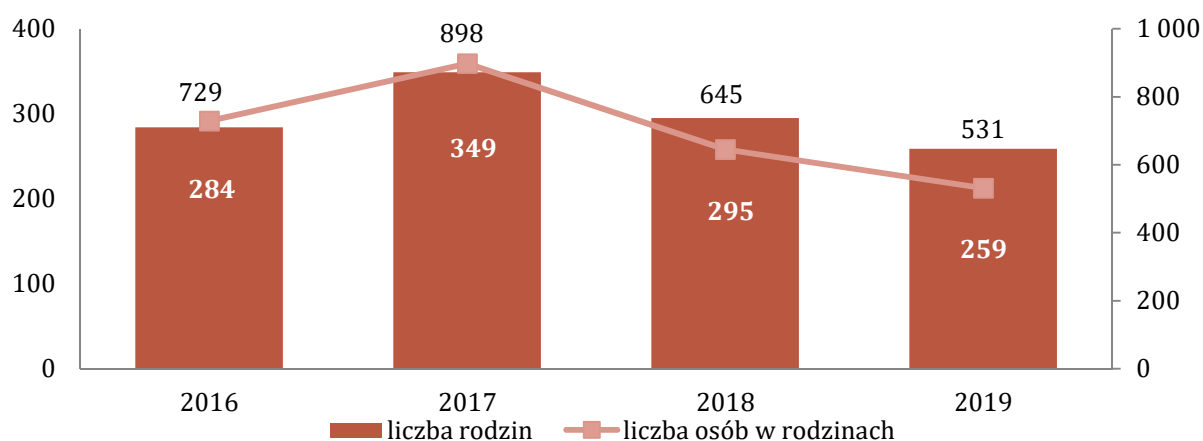
Na przestrzeni lat, sukcesywnie spada liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Spowodowane jest to przede wszystkim poprawiającą się sytuacją materialną wśród osób zamieszkujących gminę oraz spadkiem poziomu bezrobocia. Na przestrzeni lat 2016-2019²⁹ odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszył się o 23%. W 2019 roku wsparciem objęto 259 rodzin. Analogicznie, spada również liczba osób w rodzinach korzystających z wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

²⁸ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

²⁹ Ze względu na dostępność danych i prowadzoną ewidencję, przeanalizowano dane od 2016 roku.



Wykres 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2016-2019.



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok.

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej, największy odsetek stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Dana zależność posiada tendencję spadkową, jednak od kilku lat właśnie ta ekonomiczna grupa wieku najczęściej korzysta z działalności GOPS-u. Znaczącą część stanowią kobiety i według liczby wypłaconych świadczeń liczba ta systematycznie spada. **W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie-Luborzycy udzielił łącznie 9 456 świadczeń niepieniężnych oraz 1 433 świadczenia pieniężne.** W danym roku udzielone mieszkańcom gminy Kocmyrzów-Luborzyca świadczenia pieniężne stanowiły 13,2% wszystkich udzielonych świadczeń, natomiast świadczenia niepieniężne zdecydowaną większość, tj. 86,8%.

Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019.

wiek	2016		2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	105	49	87	39	78	36	69	28
produkcyjny	181	96	189	87	160	76	138	57
poprodukcyjny	55	34	64	39	67	44	64	41
łącznie	341	189	340	165	305	156	271	126

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok.



W 2019 roku najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w gminie była długotrwała lub ciężka choroba (133 rodzin). Kolejno udzielano pomocy ze względu na niepełnosprawność (96 rodzin), ubóstwo (94 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (65 rodzin) czy bezrobocie (45 rodzin). Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt dużej liczby rodzin korzystających ze wsparcia ze względu na osobę niepełnosprawną zamieszkującą gospodarstwo domowe. Z przeprowadzonej w 2020 roku Diagnozy Problemów Społecznych³⁰ w gminie Kocmyrzów-Luborzyca wynika, że aż 4% ankietowanych mieszkańców doświadczyło odrzucenia społecznego ze względu na ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Tabela 6. Powody udzielania pomocy i wsparcia w 2019 roku – liczba rodzin.

L.p	Powód udzielenia świadczeń	Liczba rodzin
1	długotrwała lub ciężka choroba	133
2	niepełnosprawność	96
3	ubóstwo	94
4	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	65
5	bezrobocie	45
6	alkoholizm	26
7	potrzeba ochrony macierzyństwa	15
8	bezdomność	3
9	zdarzenia losowe	3
10	przemoc w rodzinie	1
11	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok.

³⁰ W 2020 roku wśród mieszkańców gminy przeprowadzono diagnozę problemów społecznych występujących na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca. W badaniu wzięło udział 164 dorosłych mieszkańców oraz 313 uczniów. Niektóre wyniki zostaną przedstawione w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy.



W zakresie rozwiązywania problemów społecznych, na terenie gminy funkcjonują zasoby instytucjonalne, mające za zadanie pomoc osobom potrzebującym. Wśród nich znajdują się:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy,
- Komisariat Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- Gminna Rada Seniorów,
- Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób dotkniętych Przemocą w Rodzinie,
- Klub Senior+,
- Dom Aktywnego Seniora w Łososkowicach,
- placówki służby zdrowia,
- Centrum Kultury i Promocji w Kocmyrzowie-Luborzycy,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kocmyrzowie-Luborzycy,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Oświata

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca jako obszar wchodzący w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, posiada dostęp zarazem do szkolnictwa na poziomie podstawowym, średnim jak i wyższym. Ludność zamieszkująca w gminie często korzysta z ośrodków oświatowych zlokalizowanych w mieście Krakowie, co więcej, istotnym elementem w danym zakresie jest również komunikacja, która umożliwia uczniom i studentom transport między szkołą a miejscem zamieszkania.

Na terenie gminy działa Centrum Zarządzania Edukacją, które jest jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej. Zadaniem CZE jest kompleksowa obsługa administracyjna, prawna, finansowa, kadrowa i organizacyjna publicznych placówek oświatowych. CZE prowadzi nadzór nad 9 szkołami podstawowymi, które znajdują się na terenie gminy oraz 3 jednostkami wychowania przedszkolnego.



Wśród placówek oświatowych w Kocmyrzowie-Luborzycy znajdują się takie szkoły oraz przedszkola jak:

Szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. 600- lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Luborzycy wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa im. gen. M. Langiewicza w Goszczy wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Goszycach wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Karniowie wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Luborzycy wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łuczycach wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa w Maciejowicach wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa w Pietrzejowicach wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Prusach wraz z oddziałem przedszkolnym.

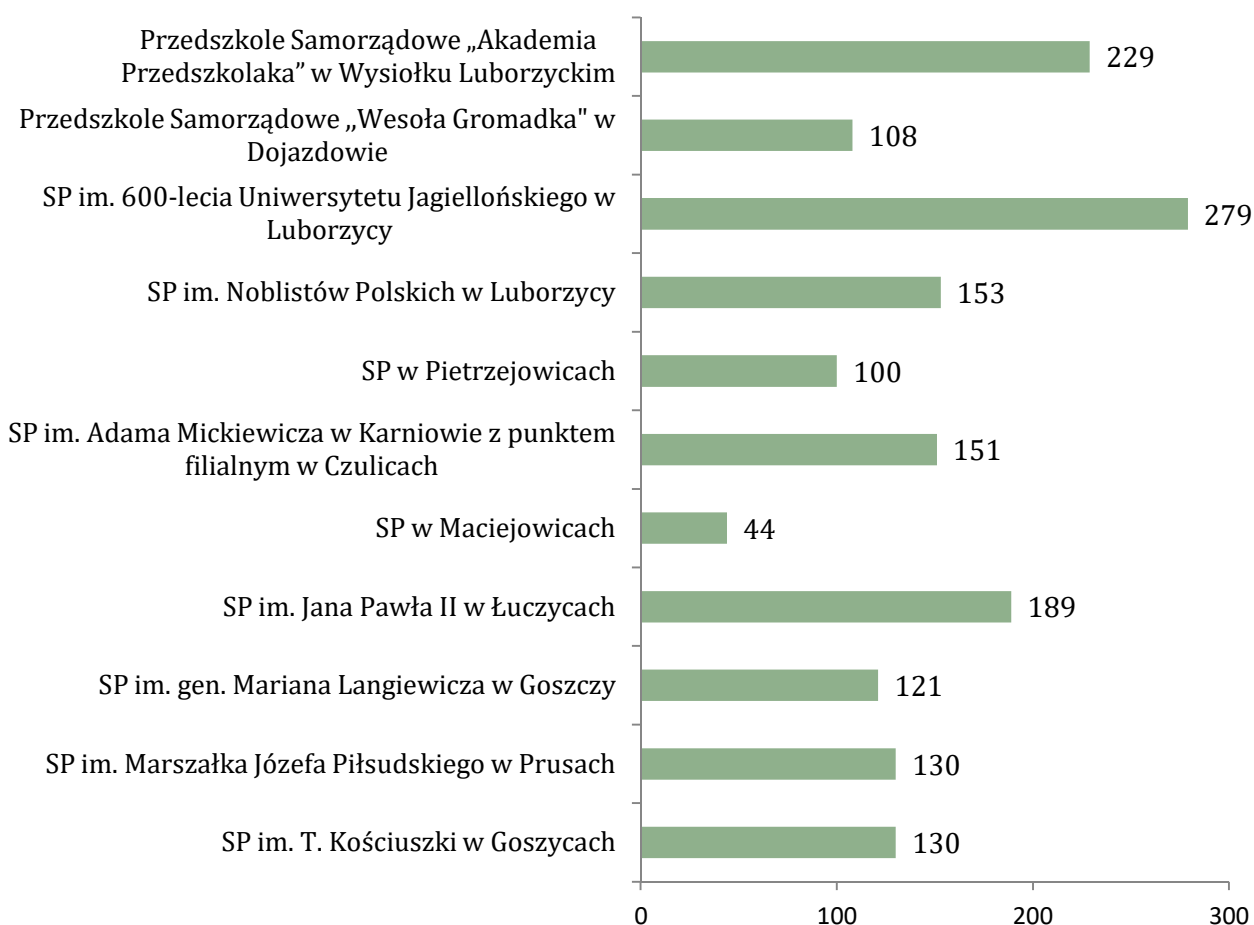
Przedszkola:

- Przedszkole Samorządowe „Wesoła Gromadka” w Dojazdowie,
- Przedszkole Samorządowe „Akademia Przedszkolaka” w Luborzycy,
- Niepubliczne Przedszkole „Chata Wesołego Skrzata” w Kocmyrzowie.

Największą pod względem liczby uczniów szkołą podstawową jest SP im. 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Luborzycy. Najmniej uczniów uczęszcza do SP w Maciejowicach. Na terenie gminy nie funkcjonuje szkoła średnia oraz uczelnie wyższe. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że młodzież korzysta głównie z nauczania ponadpodstawowego głównie na terenie Krakowa, stolica województwa zapewnia również szeroki wybór uczelni wyższych, z jednym z najwyższych poziomów nauczania w kraju.



Wykres 15. Wykaz jednostek oświatowych w gminie Kocmyrzów-Luborzyca oraz liczba uczniów do nich uczęszczających w 2019 roku.

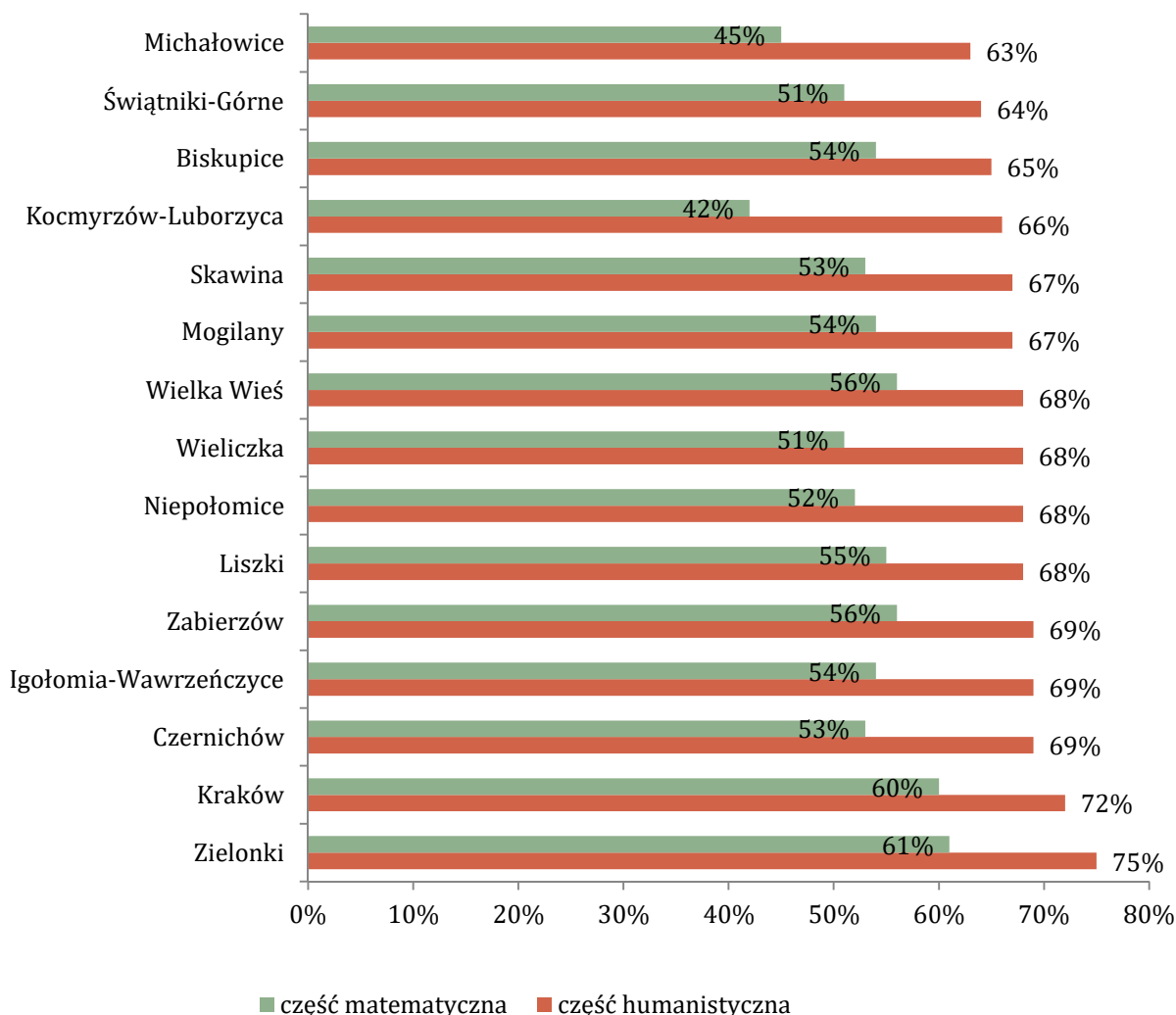


Źródło: Informacje Urzędu Gminy Kocmyrzów-Luborzyca.

W kontekście zarządzania dziedziną edukacji na poziomie lokalnym oraz ponadlokalnym, bardzo ważnym miernikiem są wyniki egzaminów ósmoklasisty. W porównaniu do wybranych gmin znajdujących się w MOF, uczniowie gminy Kocmyrzów-Luborzyca nie uzyskali najwyższych wyników z żadnego z przedmiotów. Poziom zdawalności z części humanistycznej posiada porównywalne wartości względem regionu, jednakże poziom z części matematycznej jest relatywnie niski.



Wykres 16. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych gminach MOF w 2019 roku.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu. Metropolia Krakowska – obraz terytorium.

Kultura, sport i rekreacja

Działania z zakresu kultury, sportu i rekreacji prowadzi Centrum Kultury i Promocji (CKiP) mieszczące się w miejscowości Baranówka. Podstawowym celem CiKP jest „*prowadzenie działań rozwijających i zaspokajających potrzeby kulturalne mieszkańców oraz promujących Gminę*”³¹. Centrum Kultury i Promocji wraz z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy w zakresie szeroko pojętej kultury, sportu i rekreacji podejmuje w ramach swojej aktywności działania na rzecz:

³¹ Statut Centrum Kultury i Promocji (uchwała Nr XXVII/149/2000 z dnia 13 listopada 2000 roku, z późn. zm.)



- rozwoju niekonwencjonalnych form pracy i twórczości mieszkańców,
- umocnienia pozycji CKiP jako miejsca spotkań mieszkańców z kulturą i innymi uczestnikami zajęć oraz wydarzeń kulturalnych,
- rozwoju czynnego uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym,
- promowania, wspierania i realizowania projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
- koordynacji działalności na terenie gminy w zakresie imprez kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych,
- dokumentowania, tworzenia, udostępniania i ochrony dóbr kultury.

Mieszkańcy, w tym głównie młodzież mogą korzystać w organizowanych przez Centrum Kultury i Promocji sekcjach z zakresu m.in.:

- Tańca: taniec ludowy; hip-hop; balet; jazz; taniec orientalny – belly dance; ladies dance; bokwa; urbanize; dance hall; sekcja cheerleaderska; zumba.
- Śpiewu: zajęcia wokalne; kształcenie słuchu; rytmika.
- Sportu; gimnastyka artystyczna; kung-fu; kick-boxing; judo; gimnastyka korekcyjna.
- Plastyki: zajęcia oraz warsztaty rękodzielnicze i plastyczne.
- Gry na instrumentach: klawiszowych; gitarze; perkusji; skrzypcach.

Aktywizacja młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych to wyzwanie z jakimi zmagają się gminy w całym rejonie. Zapewnienie oferty spędzania wolnego czasu dla wyżej wymienionych grup powoduje zmniejszające się problemy społeczne wśród młodzieży czy problemy wykluczenia społecznego wśród osób starszych i niepełnosprawnych. W celu aktywizacji osób starszych na terenie gminy od stycznia 2020 roku funkcjonuje "Klub Senior+", czyli placówka oferująca ciekawe i aktywne spędzanie czasu wolnego, jak uczestnictwo w warsztatach tematycznych, zajęciach sprawnościowych i kulturalnych dla 20 seniorów. Dla osób starszych prowadzone są dodatkowo zajęcia „Aktywne Seniorki” z zakresu aktywności ruchowej. Ponadto dorośli mieszkańcy gminy mogą uczestniczyć w spotkaniach Kół Gospodyń Wiejskich oraz przystąpić do 3 funkcjonujących na terenie gminy Orkiestr Dętych.

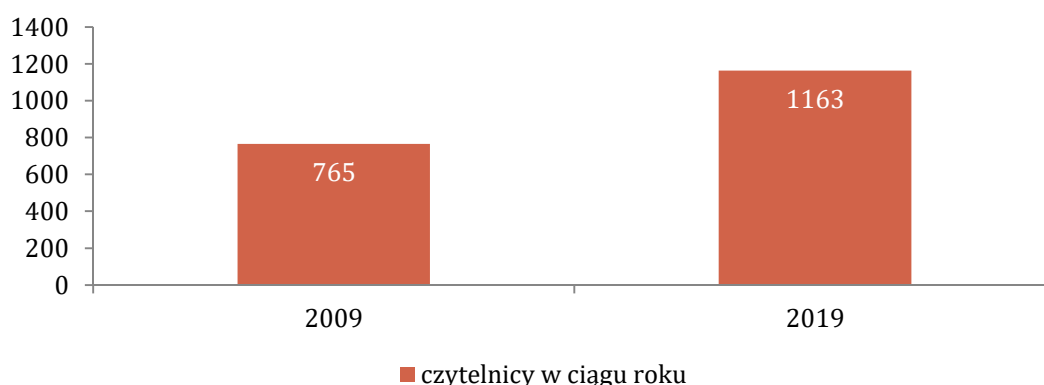


W zakresie upowszechniania kultury na terenie gminy działalność prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Kocmyrzowie-Luborzycy z siedzibą w miejscowości Baranówka. Na terenie gminy znajdują się również 2 filie Biblioteki Publicznej: filia nr 1 w Kocmyrzowie oraz filia nr 2 w Goszczy. Do zadań realizowanych przez Bibliotekę należą:

- gromadzenie, opracowanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych dotyczących regionu,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych mieszkańcom na miejscu oraz wypożyczanie ich do domu,
- prowadzenie działalności informacyjnej, bibliograficznej oraz udostępnianie informacji własnych i zewnętrznych,
- współpraca z innymi bibliotekami, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej³².

W 2019 roku do Gminnej Biblioteki Publicznej w Kocmyrzowie-Luborzycy zapisanych było 1 169 czytelników. Upowszechnianie kultury oraz wzrost księgozbiorów powodują, że z roku na rok coraz prężniej zwiększa się liczba osób korzystających z danej placówki kulturalnej.

Wykres 17. Liczba czytelników (w ciągu roku) Gminnej Biblioteki Publicznej w Kocmyrzowie-Luborzycy na przestrzeni lat 2009-2019.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (Grupa: Kultura i Sztuka, Podgrupa: Biblioteki publiczne wg organu prowadzącego).

³² Statut Gminnej Biblioteki Publicznej w Kocmyrzowie-Luborzycy (Uchwała Nr IX/47/91 Rady Gminy Kocmyrzów – Luborzyca z dnia 5 lutego 1991 roku)



Uwagę należy zwrócić na fakt, że 2 z 3 punktów bibliotecznych przystosowane są do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Dostosowanie oferty kulturalnej dla osób starszych oraz niepełnosprawnych jest niezwykle ważnym aspektem przy planowaniu potrzeb danych grup społecznych, co więcej ich aktywizacja pobudza integrację oraz szerzenie zaufania mieszkańców do władz gminy.

Sport i rekreacja stanowi jeden z elementów, które w integralny sposób tworzą ofertę turystyczną. Rozwojowi infrastruktury sportowej sprzyja również budowa oraz modernizacja istniejących boisk sportowych oraz siłowni na świeżym powietrzu, które znajdują się w większości miejscowości w gminie. Aktywizacje osób dorosłych oraz młodzieży poprawiają funkcjonujące w Kocmyrzowie-Luborzycy kluby sportowe, takie jak:

- Ludowy Klub Sportowy Partyzant Dojazdów,
- Ludowy Klub Sportowy Sokół Kocmyrzów,
- Ludowy Klub Sportowy Kosynierzy Łuczyce,
- Ludowy Klub Sportowy Sparta Skrzyszowice,
- Ludowy Zespół Sportowy Strażak Goszcza,
- Uczniowski Klub Sportowy Zawisza Sulechów,
- Uczniowski Klub Sportowy Ekler Baranówka³³.

Turystyka i zabytki

Dziedzictwo kulturowe gminy jest jednym z aspektów, które pozytywnie wpływają na rozwój turystyki, co za tym idzie zwiększają atrakcyjność całego regionu. Na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca znajdują się liczne walory kulturowe. Między innymi w danym

obszarze można znaleźć kilkanaście obiektów o wysokich walorach architektonicznych i historycznych. Najbardziej popularnymi obiektami w gminie są liczne zespoły dworskie, w których w skład wchodzi m.in. parki oraz dwory.

Dwór w Goszczy



³³ Raport o stanie gminy Kocmyrzów-Luborzyca za 2019 rok.



Tabela 7. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa małopolskiego.

Miejscowość	Opis
Baranówka	Zespół dworski: dwór, park, figura NMP
Czulice	Kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja wraz z otoczeniem ze starodrzewiem w granicach cmentarza
Czulice	Zespół dworski: dwór, park z dawnymi ogrodami użytkowymi ze stawami, cmentarz z kamiennym pomnikiem poległych w I wojnie światowej
Goszcza	Zespół kościoła parafialnego: kościół p.w. Św. Wawrzyńca, kaplica – kostnica, ogrodzenie, plebania, cmentarz przykościelny, drzewostan
Goszcza	Zespół dworski: dwór z parkiem
Goszcza	Dawny cmentarz parafialny i wojenny
Goszyce	Dwór drewniany z najbliższym otoczeniem i drzewostanem
Goszyce	Dwór murowany oraz kompleks parkowy (dwa ogrody rozdzielone drogą wewnętrzną prowadzącą na folwark)
Kocmyrzów	Zespół dworski: dwór z otoczeniem, relikw parku ze stawem
Krzysztoforzyce	Zespół dworski: stajnia (ob. nie istnieje), park
Luborzyca	Kościół parafialny p. w. Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Św., otoczenie, drzewostan
Łuczyce	Zespół dworski: dwór, piwnice, park
Wilków	Kaplica p. w. ŚŚ. Otylii i Łucji z najbliższym otoczeniem i drzewostanem
Wilków	Zespół dworski: dwór, obora, park (z ciekim wodnym ze szpalerem lipowo-dębowym jako granicą od pn.-wsch.)

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Część I – Uwarunkowania.



Na obszarze gminy znajduje się również wiele obiektów małej architektury, które posiadają wartości kulturowe. Wśród z nich znajdują się m.in.:

- budynki mieszkalne,
- budynki gospodarcze,
- kapliczki, krzyże przydrożne.



Dwór w Goszczy



Dwór w Goszycach



Kaplica pw. Św. Otylii i Łucji w Wilkowie

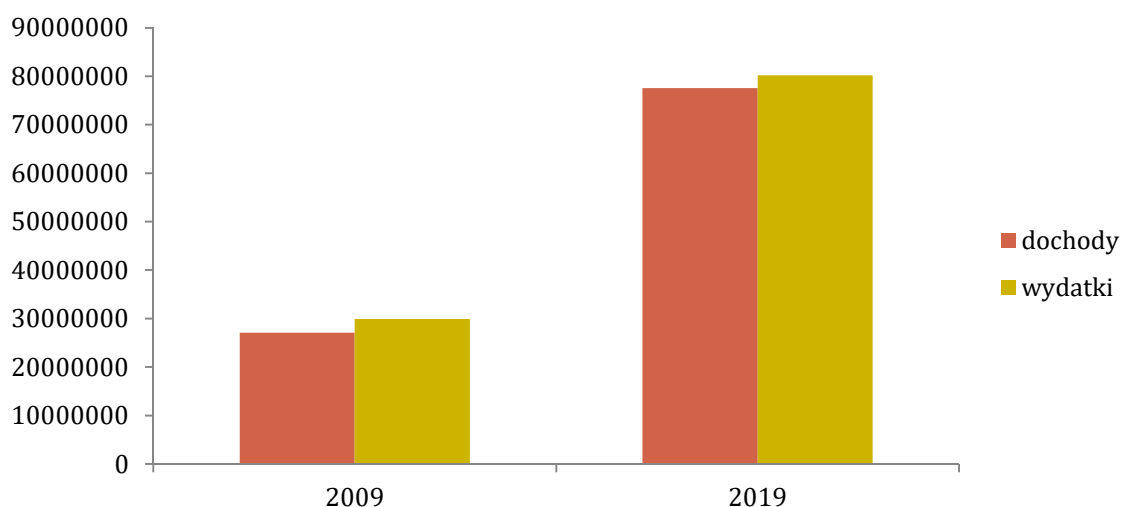
9. Analiza Zdolności Inwestycyjnej

Na obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego od ponad 5 lat rozwijana jest współpraca metropolitalna. W ramach zintegrowanego podejścia do zrównoważonego rozwoju, gminy wchodzące w skład KOM wdrażają inwestycję na poziomie ok. 237 mln EUR. Niezależnie od współpracy metropolitalnej, gmina Kocmyrzów-Luborzyca co roku uchwała oraz koordynuje budżet gminny, zgodnie z Ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.³⁴. Na przestrzeni lat, budżet gminny wzrósł o ponad 186%. Stanowi to korzystną sytuację dla rozwoju zdolności inwestycyjnej gminy.

³⁴ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378.)



Wykres 18. Zmiana dochodów i wydatków w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009-2019.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu 2009 oraz 2019.

W 2019 roku Rada Gminy po wprowadzeniu zmian przez Wójta Gminy Kocmyrzów-Luborzyca uchwaliła budżet gminy na następujące kwoty:

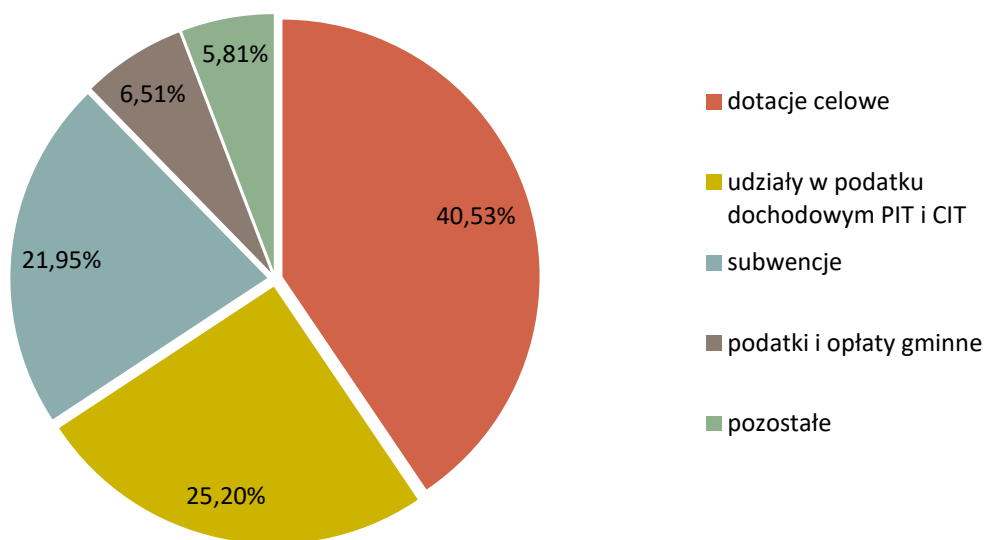


W 2019 roku zrealizowano ogółem dochody w wysokości 77 689 939,34 zł, co stanowiło 100,19% planu. Dochody bieżące stanowiły 71 011 915,80 zł, natomiast dochody majątkowe 6 678 023,57 zł (w tym datacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5. Ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy o finansach publicznych, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich). W danym roku największą grupę dochodów stanowiły dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne i zlecone z zakresu



administracji rządowej, dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz dotacje udzielane między jednostkami samorządu terytorialnego. Następnie dochody gmina pozyskiwała z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i od osób prawnych, oraz kolejno: subwencje ogólne z budżetu państwa oraz dochody gminy.

Wykres 19. Struktura realizowanych dochodów budżetowych według głównych źródeł w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2019 roku.



Źródło: Informacja o przebiegu wykonania budżetu gminy Kocmyrzów-Luborzyca za 2019 rok.

W 2019 zrealizowano wydatki w wysokości 77 845 340, 45 zł, co stanowiło 97,07% planu. Największą część wydatków przeznaczono na oświatę i wychowanie (34,57%) oraz na zadania z działu rodzina (26,68%). Dużą część wydatków rozdysponowano na zadania związane z transportem i łącznie (8,74%) oraz gospodarką komunalną i ochroną środowiska (8,36%). Następną grupę wydatków zrealizowano w dziale administracja publiczna (7,75%) oraz kolejno: pomoc społeczna (2,75%), gospodarka mieszkaniowa (2,25%), bezpieczeństwo publiczne (1,91%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (1,72%), kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (1,65%). Najmniejszą część wydatków przeznaczono na rolnictwo i łowiectwo (1,56%).

Jedną z metod strategicznego zarządzania dochodami oraz wydatkami gminy jest opracowanie Wieloletniej Prognozy Finansowej, która zgodnie z wprowadzonymi zmianami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nakłada na gminę



obowiązek uchwalania Wieloletniej Prognozy Finansowej. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca WPF na lata 2021-2035 została uchwalona (po zmianach) 28.10.2020 r.

10. Stan Mienia Komunalnego

Zarządzanie mieniem komunalnym gminy stanowi skomplikowany proces zmierzający do jak najlepszego jego wykorzystania i przenoszenia wymiernych korzyści dla mieszkańców gminy. Mieniem komunalnym określa się własność oraz inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw. W skład mienia komunalnego wchodzi m.in. nieruchomości gruntowe, a także aktywa trwałe, czyli budynki, budowle, środki transportu, środki trwałe w budowie oraz długoterminowe aktywa i należności finansowe³⁵.

Na dzień 31.12.2019 gmina Kocmyrzów-Luborzyca jest właścicielem następujących nieruchomości:

70 817,81 ha gruntów		
położonych w 24 wsiach	obejmujących 278 działek oraz 22 budynków	w tym 50 lokali mieszkalnych oraz 11 lokali użytkowych

³⁵ Rozdz.5 art.43. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378.).



III. Wyniki Konsultacji Społecznych

1. Badania Ankiety

Badania ankietowe są jedną z form partycypacji społecznej, która pozwala w aktywny sposób zaczerpnąć istotnych informacji do przeprowadzenia diagnozy strategicznej, co więcej wyciągnięcia stosownych oraz rzetelnych wniosków, które umieszcza się w części operacyjnej strategii. Mieszkańcy gminy Kocmyrzów-Luborzyca w bardzo aktywny sposób wzięli udział w anonimowej ankiecie dotyczącej rozwoju gminy.

Wśród respondentów znalazło się 571 mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym. Wśród ankietowanych, przeważającą część stanowiły kobiety (66,9%). Wiek respondentów był zróżnicowany. Wszystkie grupy społeczne wzięły aktywny udział w badaniu, gdzie największą grupę stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (39,4%), jednak zarówno osoby przed 25 rokiem życia, jak i seniorzy uczestniczyli w anonimowej ankiecie. Zapytano również respondentów trudniących się w różnych środowiskach. Największa część ankietowanych to osoby zatrudnione jako pracownik w przedsiębiorstwie prywatnym (42,56%), jednakże w badaniu udział wzięli zarówno rolnicy, emeryci, osoby bezrobotne oraz studenci i uczniowie. Większość ankietowanych posiadała wykształcenie wyższe, średnie oraz zawodowe.

Ankietowanych zapytano również o miejsce zamieszkania. Z badań wynika, iż mieszkańcy z każdego sołectwa wzięli udział w ankiecie. Największą część stanowiła społeczność lokalna zamieszkująca sołectwa Łuczyce oraz Baranówka.

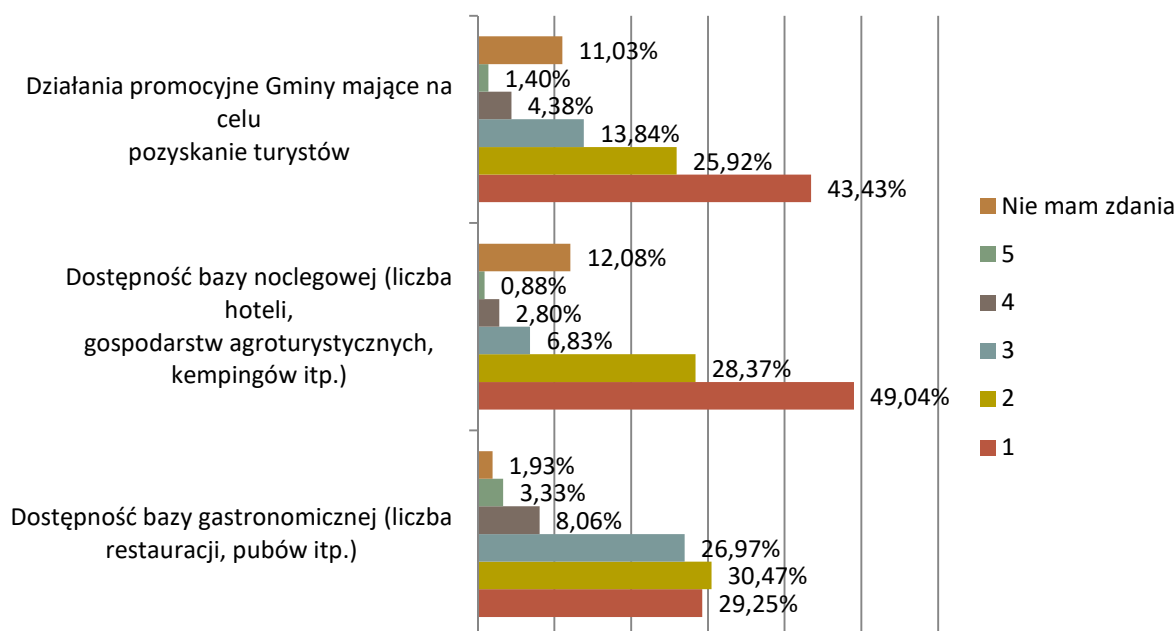
Uczestników badania poproszono m.in. o ocenę poszczególnych uwarunkowań w gminie, z zakresu turystyki, gospodarki, jakości życia czy przestrzeni i środowiska. W pięciostopniowej skali, ankietowani mieszkańcy gminy wybrali aspekty, które pozwoliły na stworzenie części operacyjnej strategii.



Turystyka

Działania promocyjne gminy mające na celu pozyskiwanie turystów, zostały ocenione przez mieszkańców na niskim poziomie. Świadczyć to może o dużej konkurencyjności w obszarze regionu jak i również ograniczonych środkach oraz braku szczegółowych ustaleń co do kształtowania marketingu terytorialnego w gminie. Ze względu na ograniczony rozwój gminy w kierunku turystyki, mieszkańcy oceniają dostępność bazy noclegowej na niskim poziomie. Podobnie w przypadku dostępności bazy gastronomicznej, gdzie ponad połowa ankietowanych mieszkańców uważa, że na terenie gminy nie ma rozwiniętych usług gastronomicznych, w tym restauracji czy pubów.

Wykres 20. Ocena turystyki w opinii ankietowanych mieszkańców.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

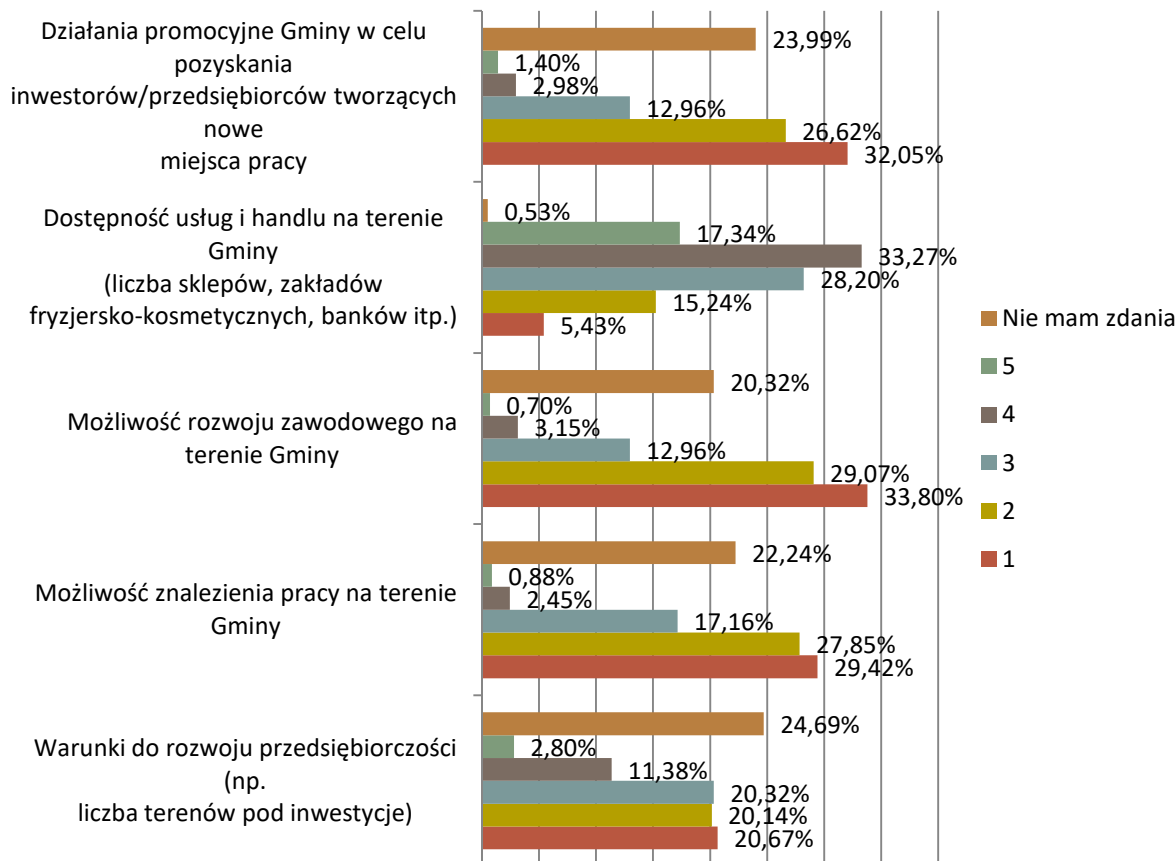
Gospodarka

Działania związane z aspektami dotyczącymi sfery gospodarczej, zostały ocenione przez ankietowanych mieszkańców na podobnym poziomie. Mieszkańcy zauważają problem w pozyskiwaniu potencjalnych inwestorów i niewystarczające działania promocyjne w danym zakresie, co przekłada się na niskie warunki do rozwoju przedsiębiorczości, co z kolei skutkuje ograniczoną możliwością rozwoju zawodowego na terenie gminy oraz znalezieniem w danym miejscu pracy. Mieszkańcy bardzo często



korzystają z ośrodka miejskiego Krakowa jako źródła zatrudnienia. Na dobrym poziomie ocenia się natomiast dostępność do usług i handlu, co świadczy o działających na terenie gminy małych i średnich przedsiębiorstwach oraz możliwości ich dalszego rozwoju.

Wykres 21. Ocena gospodarki w opinii ankietowanych mieszkańców.

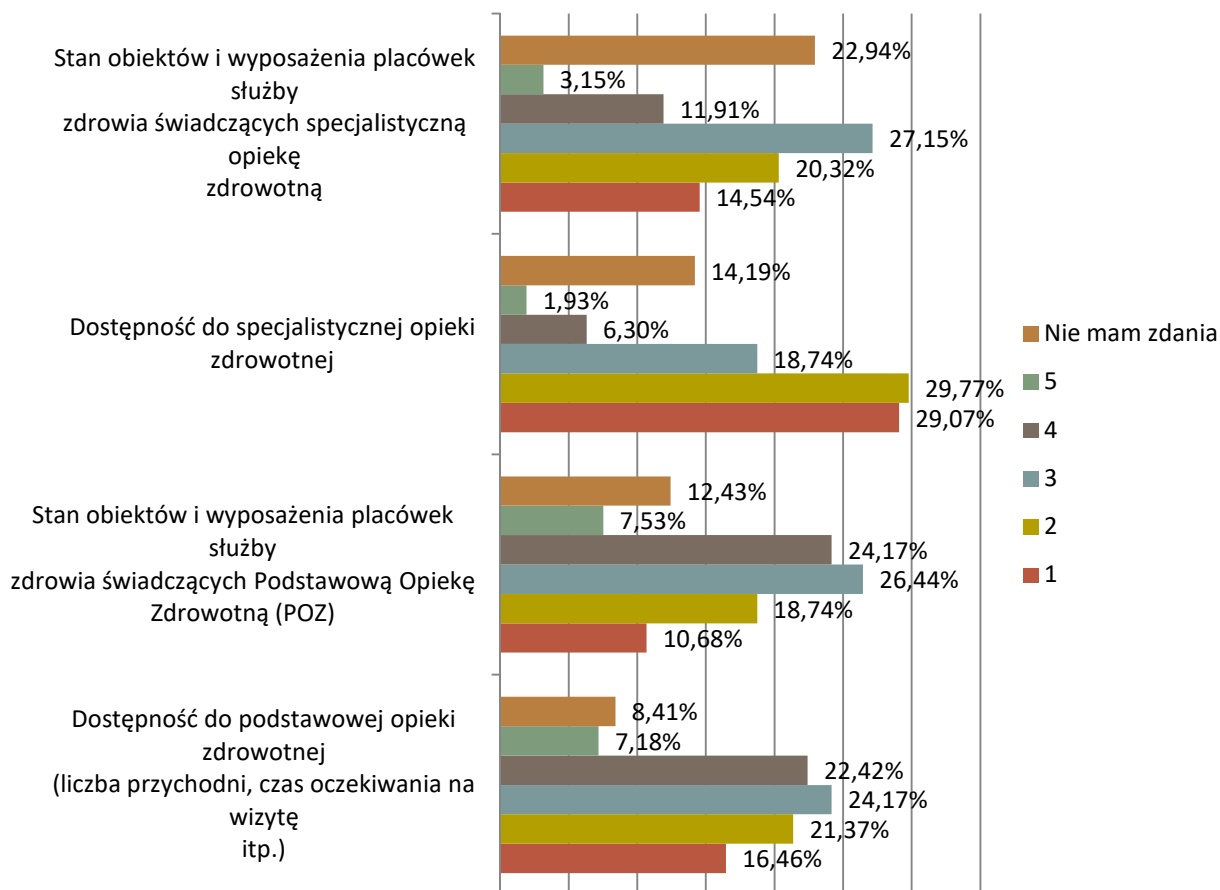


Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Ochrona zdrowia

Dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy, mieszkańcy oceniają na dobrym bądź średnim poziomie. Wyróżnia się wystarczającą liczbę przychodni, niedługi czas oczekiwania na wizytę. Stan obiektów i wyposażenie placówek POZ badani mieszkańcy również oceniają na dość dobrym poziomie. Bolączką mieszkańców jest jednak dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej. Niejednokrotnie badani, zwracają szczególną uwagę na ograniczoną dostępność do lekarzy specjalistów, gdzie prawie połowa mieszkańców ocenia dane uwarunkowanie jako istotny problem. Stan oraz wyposażenie obiektów świadczących specjalistyczną opiekę zdrowotną ocenia się na średnim bądź niskim poziomie.

Wykres 22. Ocena ochrony zdrowia w gminie w opinii ankietowanych mieszkańców.



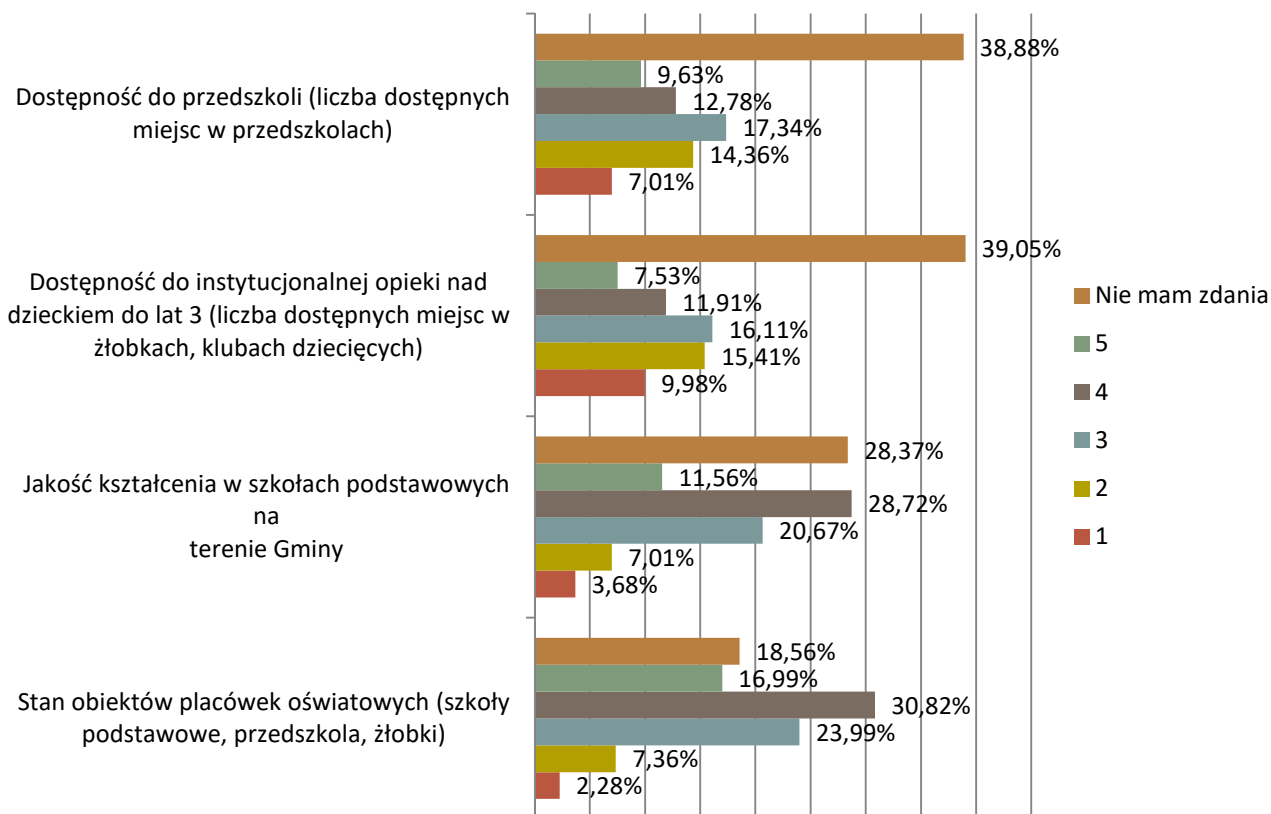
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Szkolnictwo

Poziom szkolnictwa na terenie gminy oceniony został przez respondentów na relatywnie dobrym poziomie. Ankietowani mieszkańcy na dobrym poziomie ocenili stan obiektów oświatowych, jak i jakość kształcenia w szkołach. Dostępność do instytucjonalnej opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz dostępność do przedszkoli oceniono w średnim bądź niewystarczającym stopniu. W danym aspekcie duża liczba respondentów nie ma zdania. Spowodowane jest to przede wszystkim wybranymi grupami społecznymi, które korzystają z danych usług w gminie.



Wykres 23. Ocena działań związanych ze szkolnictwem w opinii ankietowanych mieszkańców.

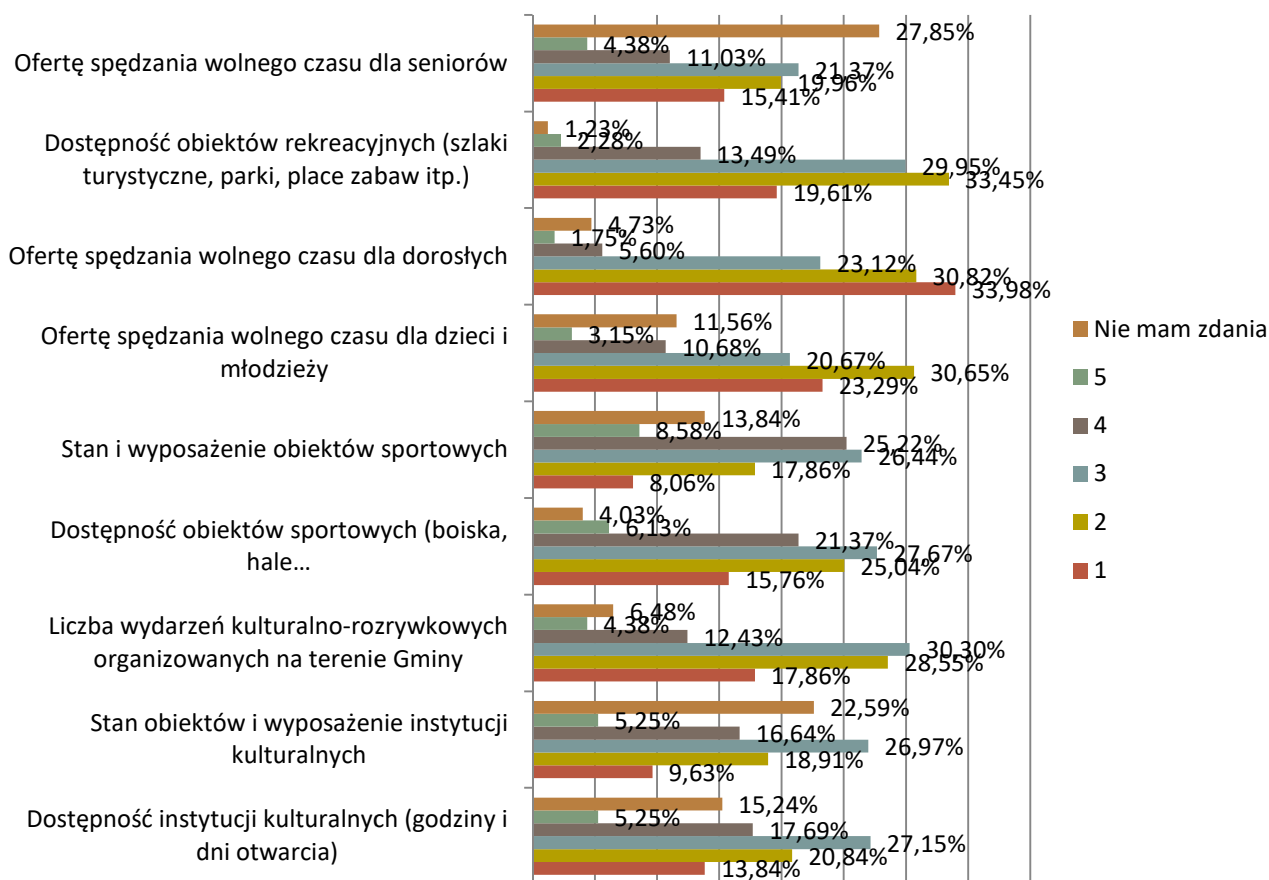


Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Sport, kultura i rekreacja

Dostępność do kultury, sportu i rekreacji, w badaniach ankietowych wypadła na relatywnie złym poziomie. Mieszkańcy zauważają potrzebę poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego, w tym dostępności do obiektów rekreacyjnych, które oceniają na bardzo złym, bądź złym poziomie. Respondenci zauważają również problem braku dostępności spędzania czasu wolnego zarówno dla dzieci i młodzieży jak i seniorów. Na niskim poziomie ocenia się również dostępność do instytucji kulturalnych czy obiektów sportowych. Najgorzej ocenione zostały działania mające na celu zagospodarowanie czasu dla osób dorosłych. Gdzie ponad 60% respondentów ocenia je na złym bądź bardzo złym poziomie.

Wykres 24 . Ocena działań w zakresie kultury, sportu i rekreacji w opinii ankietowanych mieszkańców.



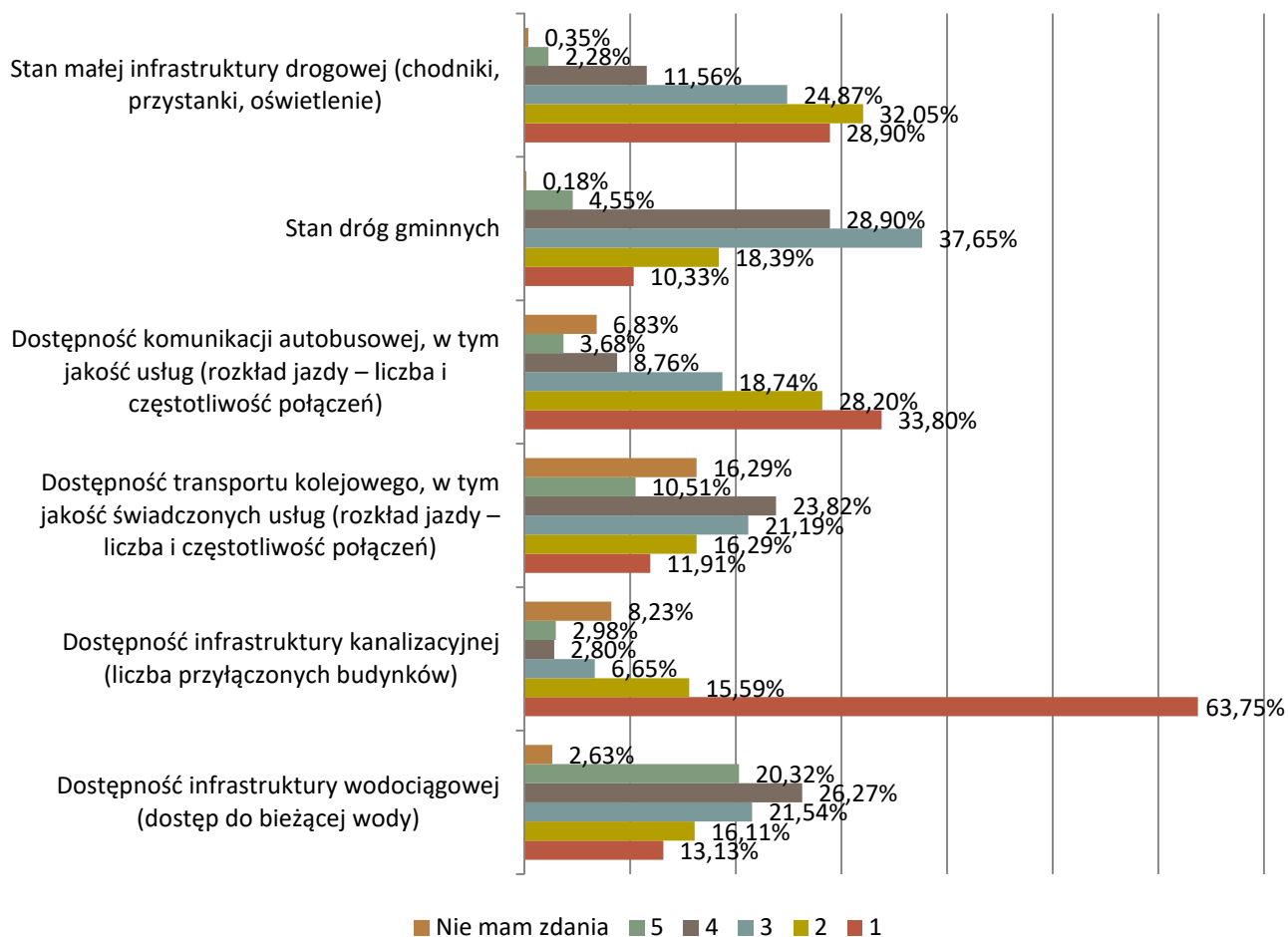
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Infrastruktura techniczna

Problem z niedostateczną jakością infrastruktury technicznej w gminie, staje się jednym z podstawowych wyzwań, w tym problemów zarówno dla mieszkańców gminy, jak i samorządu lokalnego. Jednogłośnie, ponad 60% mieszkańców negatywnie ocenia dostęp do sieci kanalizacyjnej. Staje się to jedną z podstawowych barier dla rozwoju gminy. Zdania na temat dostępu do infrastruktury wodociągowej są podzielone, jednakże większość ankietowanych mieszkańców ocenia dane uwarunkowania na średnim poziomie. Na relatywnie niskim poziomie respondenci oceniają również dostępność komunikacji autobusowej, głównie miejskiej. Niewystarczający jest również stan małej infrastruktury drogowej, w tym chodniki, przystanki czy oświetlenie. Dostępność do transportu kolejowego respondenci oceniają na zróżnicowanym poziomie, jednakże najwięcej respondentów ocenia transport kolejowy na średnim poziomie.



Wykres 25. Ocena infrastruktury technicznej w opinii ankietowanych mieszkańców.



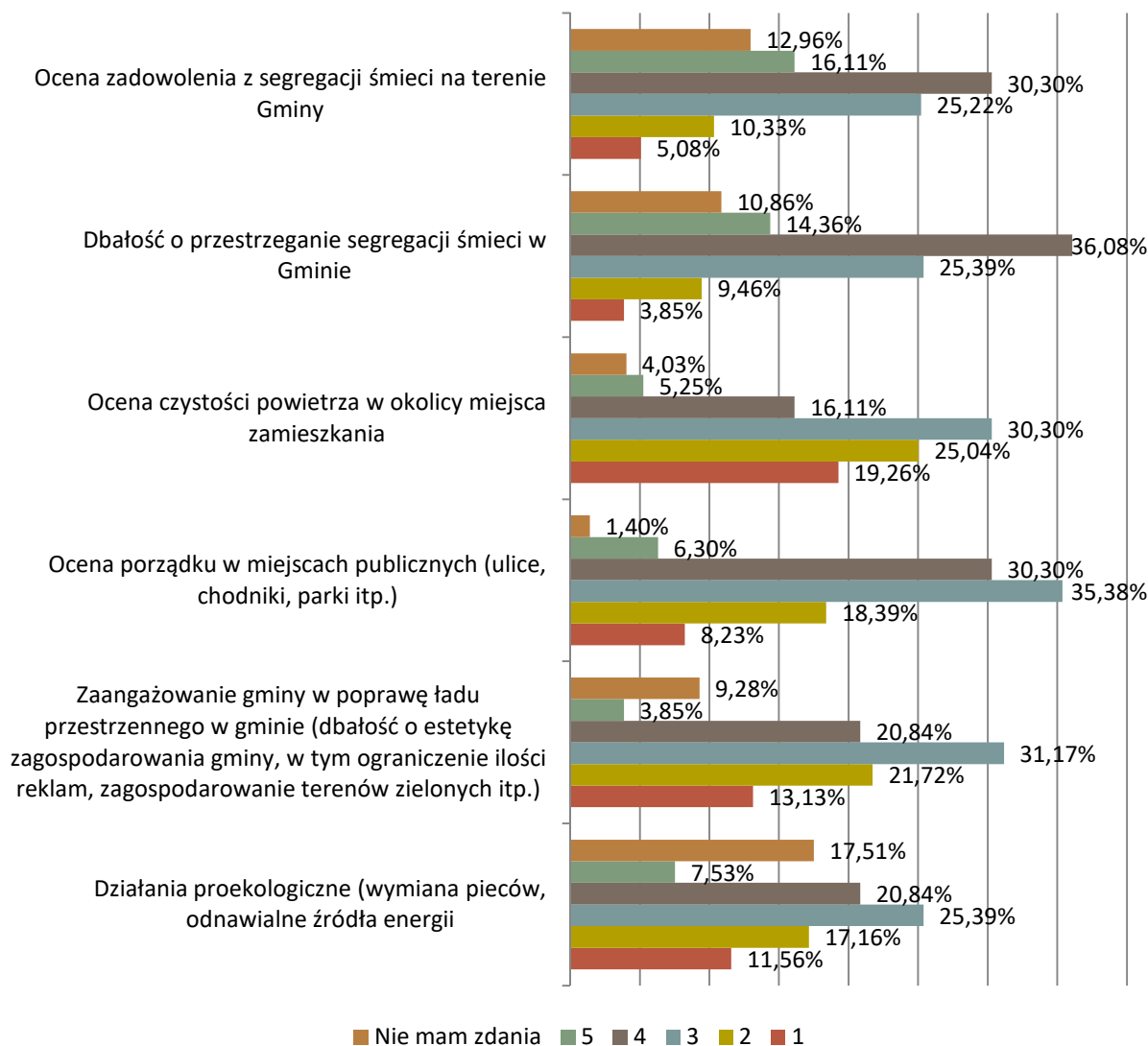
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Przestrzeń i środowisko

Na temat przestrzeni i środowiska ankietowani mieszkańcy wypowiadają się w zróżnicowanym stopniu. Zaangażowanie gminy w poprawę ładu przestrzennego ocenia się głównie na średnim poziomie. Działania proekologiczne, dotyczące wymiany pieców, czy promocję odnawialnych źródeł energii ocenia się na średnim bądź dobrym poziomie. W ocenie czystości na terenie gminy, większość respondentów jest zgodna, że sprawy związane z segregacją odpadów plasują się na dobrym poziomie. Czystość powietrza na terenie gminy oceniona zostaje przez ankietowanych mieszkańców głównie na średnim poziomie, jednak zauważa się duży odsetek odpowiedzi świadczących, że powietrze w okolicy miejsca zamieszkania często nie posiada dogodnych wartości.



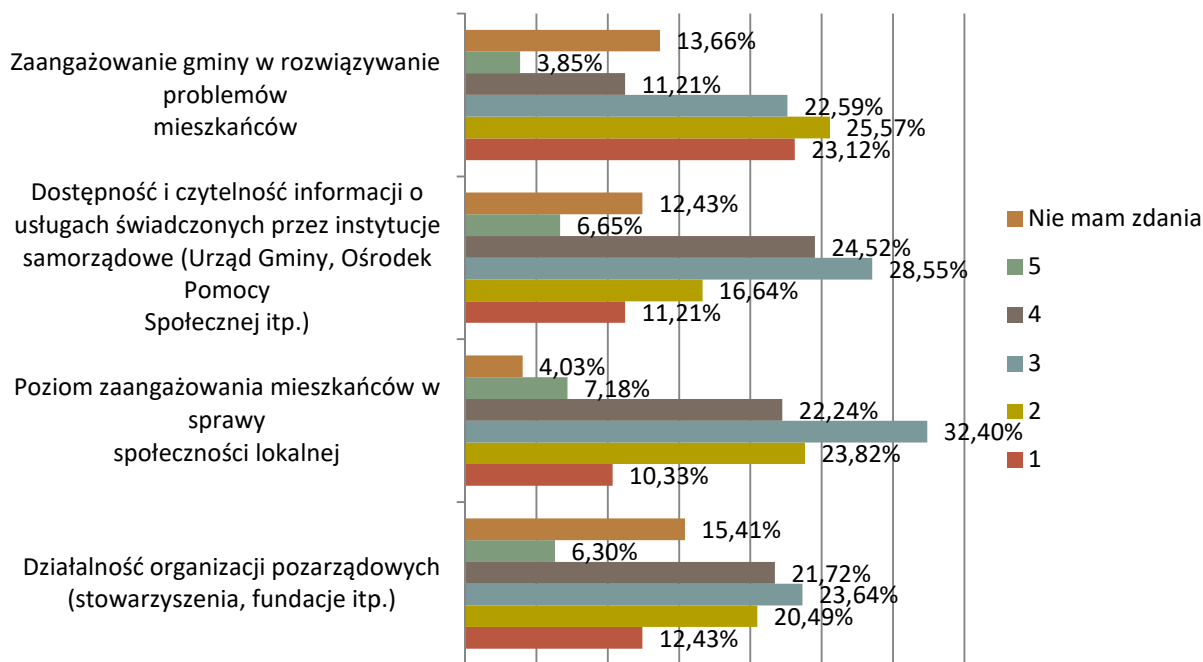
Wykres 26. Ocena jakości środowiska oraz przestrzeni w opinii ankietowanych mieszkańców.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Pozostałe działania z zakresu zaangażowania gminy w rozwiązywanie problemów mieszkańców czy działalność organizacji pozarządowych respondenci oceniają na zróżnicowanym poziomie. Ocenia się, że działalność samorządu lokalnego wymaga usprawnienia, natomiast na dobrym poziomie przedstawia się dostępność i czytelność informacji o świadczonych usługach przez instytucje publiczne. Co do zaangażowania samych mieszkańców w sprawy gminne, zdania respondentów są podzielone. Najwięcej ankietowanych ocenia je na średnim poziomie, jednakże dużo odpowiedzi mówi o tym, że mieszkańcy w zarówno małym, jak i dużym stopniu angażują się w sprawy gminy.

Wykres 27 Ocena pozostałych uwarunkowań w opinii ankietowanych mieszkańców.



Mieszkańcy mieli również możliwość oceny, jakie najważniejsze inwestycje wpłynęłyby pozytywnie na rozwój gminy w najbliższym czasie. Wśród najczęstszych odpowiedzi pojawiły się m.in.:

- **Rozwój infrastruktury komunalnej** (poprawa jakości oraz wydłużenie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej) – ponad 44,8 % ankietowanych uważa to za jedno z najważniejszych inwestycji.
- **Poprawa jakości dróg i chodników** – 40,6% respondentów uważa to za ważne zadanie.
- **Rozwój oświetlenia ulicznego** – mniej niż 30% ankietowanych mieszkańców wyróżnia dane zadanie jako ważne.
- **Zwiększenie liczby ścieżek rowerowych, rozwój infrastruktury rekreacyjnej** – ponad 20% respondentów zauważa potrzeby w danym zakresie.
- **Zaangażowanie w tematy ochrony środowiska i czystego powietrza, rozwój infrastruktury turystycznej i sportowej oraz zaangażowanie w poprawę ładu przestrzennego** – dane odpowiedzi posiadają znaczący procent w ogólnej ocenie (ponad 10% ankietowanych udziela danej odpowiedzi).



Aby wyłonić mocne oraz słabe strony gminy, które poparte będą zebranymi danymi statystycznymi, poproszono mieszkańców o wyodrębnienie trzech najważniejszych mocnych i słabych stron gminy w aspekcie dostępnych usług oferowanych przez gminę.

Wśród odpowiedzi ankietowanych mieszkańców znalazły się takie mocne i słabe strony jak:

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Dobra jakość kształcenia w szkołach na terenie gminy.2. Dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej.3. Dobry stan dróg.	<ol style="list-style-type: none">1. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna (kanalizacja, wodociągi).2. Niewystarczająca sieć komunikacyjna (ilość dróg, linii kolejowych).3. Niewystarczająca liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych (parki, baseny, boiska, place zabaw itp.)

Mieszkańcy mieli również możliwość otwartego wypowiedzenia się na temat największych problemów w gminie, aż 364 respondentów udzieliło odpowiedzi na dane pytanie, co świadczy o dużym zaangażowaniu społeczności lokalnej w dane badanie. Wśród najważniejszych problemów, mieszkańcy wymieniają przede wszystkim brak kanalizacji, co stanowi jedną z najpopularniejszych odpowiedzi. Wymienia się również **brak chodników oraz oświetlenia przy drogach**. Zauważa się również **dysproporcje pomiędzy poszczególnymi sołectwami**. Ankietowani mieszkańcy zwracają uwagę również na **brak miejsca gdzie lokalna społeczność może sprzedawać oraz wymieniać swoje towary** (np. plac targowy). Podkreśla się niejednokrotnie **brak miejsc do spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych**, jak i braki w infrastrukturze sportowej gminy. Ankietowani mieszkańcy zwracają uwagę na ograniczoną komunikację zarówno na trasie do Krakowa jak i również możliwość przemieszczania się na terenie gminy.



2. Warsztaty Strategiczne

W proces tworzenia strategii zaangażowano również osoby bezpośrednio zajmujące się zarządzaniem w gminie, jednostki pomocnicze, sołtysów, jak i lokalnych liderów oraz przedsiębiorców. W ramach wypracowania rozwiązań związanych z rozwojem gminy przeprowadzono spotkania warsztatowe, których celem było poznanie największych problemów w gminie, wyodrębnienie słabych oraz mocnych stron, stworzenie celów operacyjnych i zadań oraz wykreowanie wizji dla gminy, która stanie się jedną z najważniejszych części strategii rozwoju. W warsztatach strategicznych wzięło udział ponad 40 członków poszczególnych społeczności. Każde spotkanie warsztatowe trwało 3 godziny, a wyniki spotkania ukazały satysfakcjonujące efekty.

Na warsztatach strategicznych interesantom przedstawiona została idea strategii rozwoju, wraz z założeniami zrównoważonego rozwoju oraz partycypacji społecznej. Szeroko omówiono proces tworzenia strategii rozwoju wraz z możliwością osiągnięcia oczekiwanych rezultatów. Warsztaty strategiczne pozwoliły na stworzenie konkretnych celów oraz kierunków działań, we współpracy z poszczególnymi grupami warsztatowymi. Ukazano szczegółowe mocne i słabe strony gminy – które zostaną przedstawione w części operacyjnej strategii (analizie SWOT), wraz z wyodrębnieniem poszczególnych problemów, dzięki którym stworzono pomocnicze narzędzie strategiczne – drzewo problemów.

3. Podsumowanie konsultacji społecznych

Proces konsultacji społecznych, włączając w to zarówno badania ankietowe jak i warsztaty strategiczne stanowił doskonałe odniesienie do dopełnienia danych statystycznych zawartych w części diagnostycznej. Wyciągnięte wnioski, niejednokrotnie pozwoliły na zrozumienie poszczególnych procesów zachodzących w gminie, wyodrębnienie istniejących problemów i zagrożeń. Partycypacja społeczna, stanowiąca jedno z najważniejszych aspektów funkcjonowania samorządu lokalnego i mieszkańców pokazała, iż współpraca władarzy wraz ze społecznością lokalną, przynosi wymierne i rzetelne efekty.

**Zapraszamy do zapoznania się z główną, strategiczną częścią Strategii Rozwoju Gminy
Kocmyrzów-Luborzyca na lata 2021-2030.**



Wykres 1. Struktura ewidencyjna użytkowania gruntów w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.....	19
Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1 tys. ludności w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.....	20
Wykres 3. Zmiana struktury ludności w lata 2009-2019 w gminie Kocmyrzów Luborzyca.	21
Wykres 4. Prognozowany wzrost liczby ludności w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.....	22
Wykres 5. Dynamika ludności wg edukacyjnych grup wieku w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009-2019.....	24
Wykres 6. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Kocmyrzów-Luborzyca.	25
Wykres 7. Źródła dochodów gospodarstw domowych w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2010 roku.....	26
Wykres 8. Liczba budynków mieszkalnych na 1 tys. mieszkańców w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.	28
Wykres 9. Pracujący na 1000 ludności w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2019 roku.	29
Wykres 10. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009-2019.	30
Wykres 11. Dynamika wzrostu długości kanalizacji sanitarnej w latach 2009-2019 w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.....	37
Wykres 12. Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2019 roku.	38
Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.....	41
Wykres 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2016-2019.	44
Wykres 15. Wykaz jednostek oświatowych w gminie Kocmyrzów-Luborzyca oraz liczba uczniów do nich uczęszczających w 2019 roku.....	48
Wykres 16. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych gminach MOF w 2019 roku.	49
Wykres 17. Liczba czytelników (w ciągu roku) Gminnej Biblioteki Publicznej w Kocmyrzowie-Luborzycy na przestrzeni lat 2009-2019.....	51
Wykres 18. Zmiana dochodów i wydatków w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009-2019.....	55
Wykres 19. Struktura realizowanych dochodów budżetowych według głównych źródeł w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2019 roku.	56
Wykres 20. Ocena turystyki w opinii ankietowanych mieszkańców.	59
Wykres 21. Ocena gospodarki w opinii ankietowanych mieszkańców.....	60



Wykres 22. Ocena ochrony zdrowia w gminie w opinii ankietowanych mieszkańców.....	61
Wykres 23. Ocena działań związanych ze szkolnictwem w opinii ankietowanych mieszkańców.	62
Wykres 24 . Ocena działań w zakresie kultury, sportu i rekreacji w opinii ankietowanych mieszkańców.....	63
Wykres 25. Ocena infrastruktury technicznej w opinii ankietowanych mieszkańców.....	64
Wykres 26. Ocena jakości środowiska oraz przestrzeni w opinii ankietowanych mieszkańców.....	65
Wykres 27 Ocena pozostałych uwarunkowań w opinii ankietowanych mieszkańców.....	66
Tabela 1. Charakterystyka strefy małopolskiej (w tym gminy Kocmyrzów-Luborzyca).....	15
Tabela 2. Struktura budynków mieszkalnych w gminie Kocmyrzów-Luborzyca w latach 2009- 2019.	27
Tabela 3. Drogi powiatowe w obszarze gminy Kocmyrzów-Luborzyca.....	34
Tabela 4. Liczba przedsiębiorców wg sekcji działalności w 2019 r. w gminie Kocmyrzów- Luborzyca.	40
Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019.	44
Tabela 6. Powody udzielania pomocy i wsparcia w 2019 roku – liczba rodzin.....	45
Tabela 7. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa małopolskiego.....	53
Rysunek 1. Informacje dotyczące liczby osób biorących udział w konsultacjach społecznych.	4
Rysunek 2. Położenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca na tle sąsiadujących gmin.....	6
Rysunek 3. Gmina Kocmyrzów-Luborzyca z podziałem na sołectwa.....	7
Rysunek 4. Gmina Kocmyrzów-Luborzyca na tle Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	9
Rysunek 5. Mapa hipsometryczna gminy Kocmyrzów-Luborzyca.	10
Rysunek 6. Klasyfikacja stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie małopolskim w 2017 roku.	17
Rysunek 7. Wskaźnik gęstości zaludnienia w wybranych gminach Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	23
Rysunek 8. Załącznik graficzny do Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kocmyrzów-Luborzyca.....	32
Rysunek 9. Układ drogowy w gminie Kocmyrzów-Luborzyca.....	35
